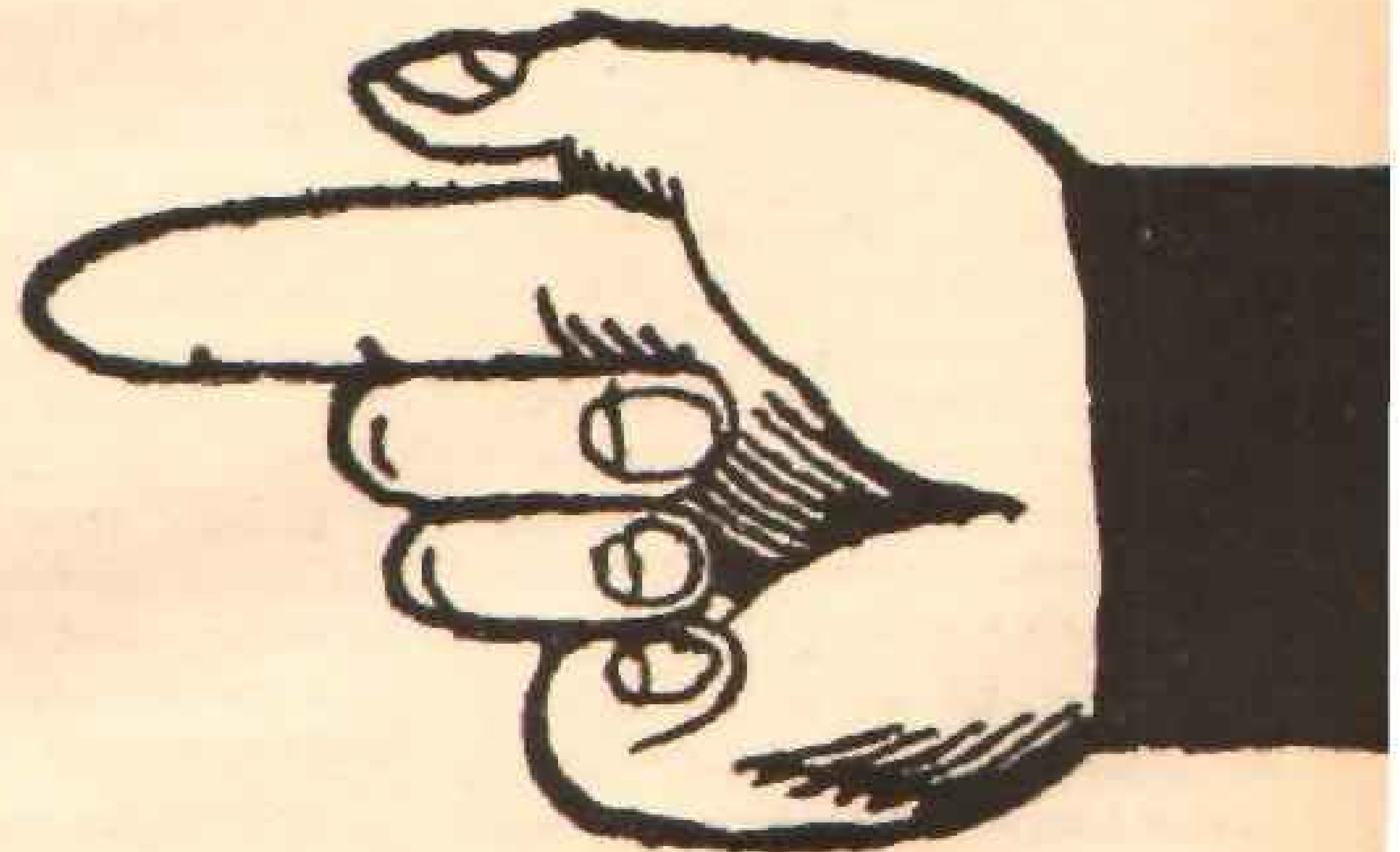
EMEK

6 ekim 1969

SOSYALİSTLER İŞ BAŞINA

12

SOSYALİSTLER İŞ BAŞINA!

Partimizin bir yılı aşkın bir süreden beri içinde bulunduğu durum, Partili Sosyalist arkadaşlarımızı seçimlerde etkin bir şekilde çalışıp çalışmamak konusunda tereddüde düşürmektedir. EMEK'in, çıkışından bu güne kadar, bu konudaki görüşü hep aynı olmuştur. Çeşitli yazılarda Partiye sahip çıkmak, seçimlerde Partinin başarısı için çalışmak gereği açıkca ifade edilmiş, «Türkiye İşçi *Partisini tekrar sosyalist hareketin* öncüsü haline getirme»nin zorunluluğu belirtilmiştir. (EMEK Sayı 1) Partinin sosyalist mücadeleye son derece elverişli şartları değerlendiremeyişi karşısında «...sosyalistlere düşen görev, daha büyük bir şevkle partiye sarılmak ve onu bilimsel sosyalizmin doğrultusunda daha sıkı bir şekilde örgütleştirerek yeni hamlelere hazırlamaktır.» (Sayı 4)

Partinin gücünü yitirmeden devam etmesi ve «sosyalist mücadelenin temel aracı» görevini yerine getirmesi ancak böyle mümkündür.

«Partililerin büyük bir kısmının çalışmalara katılmadıkları için, seçimlerde ne oy, ne de örgüt olarak bir varlık gösterememiş, ve bu yüzden kendisine karşı duyulan her türlü güven ve saygıyı yitirmiş bulunacak olan bir Parti enkazına bu hale düştük*ten sonra görüşleri kabul ettirmenin,* elbette ki, hiç bir anlamı kalmayacağı açıktır.» (Sayı 2)

«Seçimlerde bütün sosyalistler olanca güçleriyle,... çalışmakla yükümlüdürler.... Bu konuda en küçük bir tereddüde kapılmaya yer yoktur. Partinin böyle bir çalışma sonucu olan başarısı, kesinlikle, sosyalist mücadelede doğru çizgide olmayanlara değil, sosyalistlere ait olacaktır.» (sayı 6)

«Türkiye İşçi Partisi memleketimizin yegane sosyalist partisidir. Önümüzdeki seçim döneminde, Emekçi halkımızı bilinçlendirmek ve örgütlemek yönünde Partimizin seçim mücadelesine var gücümüzle katılmak bütün partililer ve partisiz sosyalistler için bir görevdir. Hiçbir mülâhaza ile bu görev savsaklanamaz.» (Sayı 9)

Parti içindeki mücadeleyi, partinin dışarıya, egemen sınıflara karşı olan mücadelesinden bağımsız düşünmemek gerekir. Seçimler, sosyalist mücadelenin başarısını, sosyalist hareketin gücünü ölçme bakımından önemli bir göstergedir. Bu yüzden alınacak sonuç, yalnızca bilimsel sosyalizmden ayrılmış yönetici kliği değil, bütün partilileri ve sosyalistleri yakından ilgilendirir. Temsil niteliği olmayan yönetici klikle Partiyi bir tutmak yanlıştır. Gene bunun gibi, seçilebilecek milletvekili adaylarının kişisel yetenekleri ve özellikleri de bizi seçimlerde çalışmaktan alakoymamalıdır. Bir kere, Parti sadece milletvekillerinden, sosyalist hareket de yalnızca, parlâmentoya girmek mücadelesinden ibaret değildir. Partinin başarısı, sosyalist hareketin gücünü artıracaktır. Parlamentoya girecek milletvekillerinin durumu ise, Partinin bilimsel sosyalist çizgiyi izleyen bir yönetime kavuşmasından sonra önem kazanır. O zaman mesele *parti disiplini içinde gözden geçirilir.* Demokratik merkeziyetçilik ilkesine göre milletvekillerinin Parti merkez organlarına tâbi olacağı apaçık bir gerçektir.

Bütün bunların yanında, Partinin gücünü artırmak için, seçimlerde çalışmayı gerektiren yeni önemli gelişmeler olmuştur! Partinin zaten sahip olduğu sosyalist olma potansiyeli daha da çoğalmıştır. Partiyi bilimsel sosyalist doğrultudan saptıran koalisyon bütünüyle bozulmuştur. Partili arkadaşlar uyanmışlardır. Bugün parti, sosyalist kimliğini yeniden kazanma imkânına her zamankinden daha da yakındır, bilimsel sosyalist çizgiye, bütün olarak,yeniden kavuşma imkânı son derece artmıştır.

Özelikle bu son durum, Partili Sosyalist arkadaşlarımızın zihinlerindeki bütün tereddütlerini bir yana bırakmalarını gerektirmektedir.

EMEK çevresinde toplanan sosyalistler, seçimlerde çalışmak gereğini yalnız ifade etmekle kalmamışlar, bunu fiilen de gerçekleştirmişlerdir. Nitekim, son olarak EMEK Seçim Bürosu kurulmuş, eskiden beri yürütülen çalışmaları bir plâna bağlamıştır.

Buna göre, Sadun Aren, Behice Boran, Şaban Erik, Fatma Hikmet İşmen ve Mehmet Selik gibi arkadaşlarımız *anadolunun çeşitli yerlerine* dağılmışlardır. EMEK'in baskıya girdiği sırada arkadaşlarımız, Ege ve Karadeniz bölgelerindeki çalışmalarını bitirmiş, Güney ve Doğu Anadoluyu dolaşmaya başlamışlardır.

Öte yandan, üniversiteli genç arkadaşlarımız da gene EMEK Seçim Bürosunun yönetiminde bir başka koldan anadoluya yayılmışlardır. Genç arkadaşlarımız, gittikleri illerde Parti örgütünün emrinde çalışacaklardır.

Bütün bu çalışmalar, seçime kadar aralıksız sürdürülecektir.

Seçimlerde Parti için çalışmak, elbette, Partinin karşı karşıya *bulunduğu sorunları* görmezlikten gelmek demek değildir. Parti bugün çok ciddi ve hayati sorunlarla karşı karşıyadır.

Bir yıldan fazla bir zamandır Aybar grubu bilimsel sosyalist teoriden gittikçe sapan bir tutum içine girmiştir. Her geçen gün bilimsel sosyalist teori biraz daha terkedilmiş ve sonunda sosyalizmle ilgisi olmayan bir görüş üzerinde karar kılınmıştır.

Teorik sapma, arkasından öteki problemleri de hızla sürüklemiştir. İlkin, Parti sosyalist hareket içindeki saygınlığını yitirmeye başlamış ve bu gittikçe hızlanmıştır.

Arkasından örgüt dağılmaya yüz tutmuştur. Bunu EMEK çok daha evvel tesbit etmiş ve gerekli uyarmayı yapmıştı :

«Parti bir örgüt olarak da dağınık ve perişan bir durumdadır ve buna karşı yöneticilerin hiçbir gayreti görül-

memektedir. Gerçekten, parti genel merkezinin il ve ilçe teşkilâtlarıyla bağları kopuktur. Bunun en açık örneği, ısrarlı taleplere rağmen kongre yapmasına müsaade edilmeyen İstanbul ilinin, bütün ilçe örgütleri de dahil olmak üzere, müteşebbis kurullarla idare edilmek istenmesidir. Genel merkezle ilişkinin kopukluğu bakımından İstanbul tek bir istisna da değildir.

«İlk çıkışından beri bu dergide sosyalist bir partinin asıl görevinin sağlam bir örgütleşmeyi gerçekleştirmek olduğu ve Partinin gücünün de bu örgütleşmeyle orantılı bulunduğu ısrarla belirtilmiştir. Buna göre şurası apaçıktır ki, kendisi örgütleşmemiş, teşkilâtı ile ahenkli bir çalışma kuramamış bir partinin, diğer partilerden ne kadar ümit kesilmiş olursa olsun bir alternatif olarak kabul edilmesine ve bir cazibe merkezi haline gelmesine imkân yoktur.» (Sayı 4)

Genel Merkez bu uyarıları dikkate almadığı gibi, eskiden beri süregelen, tüzüğe, proğrama ve hatta ahlaka uygun olmayan davranışlarını artırmıştır. Bilindiği gibi, Olağanüstü Büyük Kongre toplanırken Hatay delegelerinin sayısı, yapılan yeni bir İl Kongresiyle,• tüzüğe aykırı olarak 7' den 11'e çıkarılmış, genel merkez taraftarı diye bilinen bazı delegelere Parti kasasından Kongreye geliş gidiş yollukları ödenmiştir. Önseçimlerde de Genel Merkez, çeşitli yollara başvurarak «muhalif» adayların seçilmemesine çalışmıştır. Bunların içinde önseçmenlerin geliş gidiş giderlerinin karşılanmasından tutun da, taksiyle ev ev dolaşıp önseçmen toplamaya ve oy kullanmayan seçmenin kartıyla önseçmen olmayan kimselere oy kullandırmaya kadar - delilleri elimizde bulunan - birçok yollar denenmiştir.

Kontenjanlar da, bilindiği gibi, Genel Merkezci olmayanları saf dışı tutma ve adam kayırma esasına göre kulanılınca iş çığrından çıkmış, tam bir keşmekeş içine düşülmüştür. En üst kademelerden itibaren istifalar başlamış, Partinin karşısına bir ilde Genel Merkezce atanan İl Yönetim Kurulunun da desteklediği, üç ilde de sorumsuz parti yıkıcılarının kışkırttığı bağımsız adaylar çıkmıştır.

Bu arada örgüt ihmal edilmiş, alt kademelerle merkezin ilişkisi tamamen kopmuştur.

Bütün bunlar, etkin Partililerin çalışmalardan uzaklaşmalarına, dolayısıyla Partinin eylem ve mücadele gücünün azalmasına yol açmıştır. Bunu, Seçim çalışmalarındaki yavanlık kadar egemen sınıfların artık TİP'i eskisi gibi hedef almaktan vazgeçmiş olmaları da göstermektedir.

Parti bugün, ne sosyalist eğitim ve örgütlenme yapabilmekte ne de eylem yaratmak yahut kendiliğinden oluşan hareketlere yön vermek dinamizmini gösterebilmektedir.

Kısacası, seçimlere girerken Partimizin problemleri büyüktür ve bunu hepimiz biliyoruz.

Nitekim, Partideki bilimsel sosyalizmden sapmalara karşı ilk ciddi ve tutarlı tepki, daha sonra EMEK etrafında toplanan sosyalistlerden gelmiştir. Bütün arkadaşların bildiği gibi, bu mücadelede Partinin bütünlüğünü korumaya aşırı bir dikkat gösterilmiş ve hiçbir sorumsuzca davranışta bulunulmamıştır.

Devamlı olarak anlatmaya çalıştığımız gibi, **bu mücadelenin bir «sen ben kavgası»yla hiçbir ilişkisi olmamıştır.** Mücadelenin prensipler üzerinde verilmesine özel bir titizlik gösterilmiştir. Öyle ki, Genel Merkezi eline geçirmiş bulunan Aybar grubunun dürüstçe olmayan bir çok hareketlerinden bile, durumun herkesçe anlaşıldığı bugüne kadar, hiç söz edilmemiş, hatta, teorik sapmalar ortaya konurken, gene Genel Merkez zikredilmeden Partiye hakim olması gereken doğru ilkeler yazılıp açıklanmıştır. Ayrıca, her yanlış uygulama ihtimali karşısında önceden uyarılarda bulunulmuş. Partinin mücadelesini etkin bir şekilde yürütmesi için öneriler ileri sürülmüştür. (Şinasi Yeldan arkadaşımız, EMEK'in 1. sayısında yayınlanan önerisinde :

«Partinin ağır yükünü omuzlarında taşıyan, Parti tabanı ile devamlı ilişkisi olan, İl Başkanlarının, iki büyük kongre arasında en yetkili organ olan Genel Yönetim Kurulumuzla birlikte toplanmasını, Türkiye'nin bu kritik döneminde Partimizin güvenilir etkin bir örgüt olduğunu içe ve dışa duyuracak kararlar almasını» istiyordu.

Kontenjanların tesbitinden önce 8. sayıda yayınlanan «Karar Teşkilata Bırakılmalıdır» başlıklı yazı ise şöyle bitiyordu :

«Biz, bu gazete etrafında toplanmış Partili sosyalistler olarak, bugün bu hatırlatma ve uyarmada bulunmayı, yerine getirilmesi zorunlu ve kaçınılmaz bir ödev sayıyoruz.»

Bu iki örnek, arkadaşlarımızın önerı ve uyarılarından yazıya geçmiş olanlarının sadece ikisidir.)

SOSYALİSTLER İŞ BAŞINA

Bugün bütün öneri ve uyarıların olumlu hiç bir sonuç vermediği Genel Merkezin içinde bulunulan durumdan kurtulmak için ciddi hiçbir çabaya girişmeyeceği, herkesçe anlaşılmıştır. Oysa, Sosyalist hareketin içinde bulunduğu dağınıklığın kısa bir sürede giderilmesi gerekmektedir. Bu ise, ancak sosyalist partinin, yani «sosyalist mücadelenin temel aracı» nın etrafında gerçekleşecek bir birlik ile sağlanabilir. Bu nedenle, Partinin en kısa zamanda sosyalist niteliğine kavuşturulması lâzımdır. Parti bu keşmekeşe daha uzun süre tahammül edemez. Bu durum devam ettikçe şimdiden Partiden uzaklaşmaya başlamış olan bazı sosyalistler, giderek, tamamiyle kopacaklardır. Böylece Partinin sosyalist kimliğini yeniden kazanma şansı daha da azalacaktır.

Partideki mücadelenin yalnız parti içindeki insanların bilinç seviyeleri ve sınıfsal eğilimlerine göre bir şekil alacağını düşünmek yanlış olur. Bu mücadeleye egemen sınıflar da karışmışlardır. Partinin «ehlileştirilmiş bir sosyalizmi» temsil etmesi, yahut sorumsuz kimselerin eline geçerek yıkılıp gitmesi için ellerinden geleni yapmaya başlamışlardır. Partideki keşmekeşin son bulması geciktikçe, dış güçler daha da büyük bir etkinlik alanı kazanacaklardır.

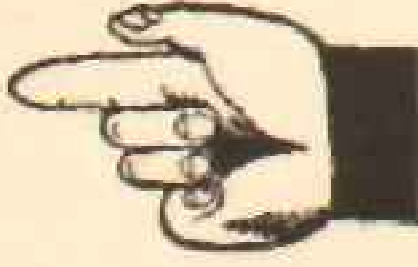
Sosyalist hareketin bu gelişme ve arınma mücadelesinde «sermayedar sınıfların baskılarını artırması, sosyalist hareket içindeki mücadelede tavizkâr eğilimlerin kuvvet kazanması gibi bir etki yapabilir. Gerçekten, yurdumuzda artık, sermayedar sınıflar için, bir sosyalist hareketin ve onun partisinin varlığına tahammül zorunluğu vardır. Böyle olunca, sermayedar sınıfların bütün gayretlerinin sosyalist hareketi ve onun partisini yozlaştırarak, onun etkin bir kuvvet olmaktan çıkmasını sağlamak noktasında toplanacağı açıktır.» (Sayı 6)

Gerek Parti içi mücadelenin bugünkü durumu ve gerekse egemen

→

SOSYALİSTLER İŞ BAŞINA

çevrelerin bugünkü ve gelecekteki yozlaştırma gayretleri, en yakın zamanda bir çözüm yolu bulunmasını zorunlu kılmaktadır.

Şüphesiz bu çözüm, bilimsel sosyalist ilkelerin yeniden parti görüşünün temeli olmasıyla, bu ilkeleri savunanların partide işbaşına gelmeleriyle mümkündür. **Bugün sorun, esas olarak, bilimsel sosyalist ilkelerin bilinmemesinden değil, uygulanmamasından, bu ilkeleri uygulamak niyetinde olmayan bir grubun iş başında bulunmasından doğmaktadır.** Yoksa, «Sosyalist teoriyi yeniden keşfetmek söz konusu değildir. Bu konuda yapılacak iş, bilimsel sosyalizmi ciddi olarak ve derinliğine öğrenmek, öğretmek ve bunu somut yurt ve dünya sorunlarını anlamak ve çözümlemekte doğru olarak kullanabilmektir.» (Sayı 1) Zaten Parti içi anlaşmazlık da, bilimsel sosyalist ilkelerin baştan beri uygulanmamasından değil, bu ilkelerden, girilen yeni aşamada, sapılmasından doğmuştur. Bunu söylemek, elbette, artık hiçbir bilimsel, teorik geliştirime ihtiyaç yoktur, anlamına gelmez. Teorik geliştirimler, çalışmalar yapılacaktır, yapılmalıdır. Ama, partinin kurtarılması ve sosyalist hareketin birlik ve beraberliğe kavuşturulması işi, bu teorik çalışmalardan sonraya ertelenemez. Çünkü, bir kere, bize hareket imkânı verecek kadar gelişmiş bir teorimiz vardır. Uzun vadeli teorik geliştirmeleri beklemek, önlerinde hemen çözülmesi gereken sorunlar bulunan ssoyalistlerin, ellerini kollarını bağlamak, hareket kabiliyetlerini körletmek olur. Uzun vadenin kısa vadelerin toplamından ibaret olduğu unutulmamalıdır. Eylem içinde teori de geliştirilecektir. Ve bu durmadan devam edip gidecektir. Teorik temel olarak, ilkin bilimsel sosyalizmin genel doğrularını biliyoruz. Bunların «yeniden keşfi söz konusu değildir.» Bir de elimizde, birçok araştırma, kitap, yazı dışında, Parti Programı var. Ve bu program Türkiye için geliştirilecek teoriye temel olabilecek yeterliktedir.

«TİP'in Programının birçok eksiklikler ve hatalarla malûl olduğu bir gerçektir. Zaten hiç bir eser mükemmel değildir ve daima geliştirilebilir ...program aslında sosyalizme geçiş döneminin modelini çizmektedir. Ancak bu modeli çizmek için dayandığı *temel, bilimsel sosyalizmdir.* ...Programı geliştirmede programa sadakat» gereklidir. Çünkü, «programa rehberlik eden ana çizgisini veren sistematik düşünce» bilimsel sosyalizmdir. (Sayı 4) Teoriyi, yani bir bakıma programı, geliştirme derken, yapılacak işin bilimsel sosyalizme dayalı bir değerlendirmenin gözden geçirilerek düzeltilmesi demek olduğunu unutmamak gerekir.

İkinci olarak, Partinin ve sosyalist hareketin, ne kadar süreceği belli olmayan ve ciddi olması için üzerinde uzunca bir süre çalışılması gereken böyle bir teorik geliştirimi bekleyecek zamanı yoktur.

Üçüncüsü, teorik geliştirim, sosyalist hareketin devamı boyunca sürmesi gereken dursuz duraksız bir faaliyettir. Ve hiç bir teori hiçbir zaman son sözünü söylemiş sayılmaz.

Ayrıca, Prensipleri ve doğru devrimci hareket tarzını benimsetmek için fiili olarak mücadele etmek gereklidir.

«Bilinen bir gerçektir ki, hiç bir fikrin, taraftarlarınca ısrarla savunulup, uğrunda çalışılmadıkça, başkaları tarafından benimsendiği ve geçerlilik kazandığı görülmemiştir.» (Sayı 2)

Hepsinden önemlisi, mükemmel teoriler, tüzükler, programlar eğer onları uygulayacak, gerçekleştirecek devrimci bir parti varsa değerlidir. Devrimci bir parti ise, yöneticilerinden bağımsız olarak düşünülemez. Bunu düşünmek, sözgelimi iyi bir anayasa ile herşeyin halledileceğini sanmaya benzer. Sorunun teorik yanı kadar pratik yanına da önem vermek gerekir. Mücadelesi yapılıp, kabul ettirilmemiş «mükemmel metinler» in hiç bir geçerliliği olamaz. İnsanlar, uğrunda mücadele, fiili mücadele, verilmemiş bir fikri, doğruluğunu ve güzelliğini keşfedemeyecekleri için, benimseyemezler. Çünkü doğrunun ölçüsü hayatın yani mücadelenin kendisidir.

Kısacası, prensiplerin kavgasını da vermek gerekir. Fiili politik mücadeleyi ertelemek, sosyalist hareketin daha da dağınık bir hal almasına, Partinin sosyalizmden iyice uzaklaşmasına yol açacaktır. *Arınma ve gelişmeyi* bir arada ve mücadele içinde düşünmek lazımdır. Önce biri sonra öteki, dersek, hiç birini gerçekleştiremeyiz.

Bütün sosyalist partiler, bugün bizim karşılaştıklarımıza benzer meselelerle zaman zaman yüzyüze gelmişlerdir. Onun için sorunu ilk defa bizde *oluyormuşcasına* ele almak doğru olmaz. Bilindiği gibi sosyalist mücadele, tek bir süreci oluşturan çeşitli aşamaları içerir. Parti bir aşamadan ötekine geçerken, ister istemez bir sarsıntı geçirir. Her dönemin kendine özgü nitelikleri vardır. ve bunlar belirli alışkanlıklar ve çalışma metodları gerektirirler. Yeni aşamaya geçirildiğinde, eski alışkanlıklar Partide uyuşmazlıkların ve buhranların doğmasına yol açar. Parti bu yeni dönemin gerektirdiği çalışma yöntemini benimseyebilir, kendini şartlara göre yenileyebilirse, kendi sınıfını temsil etmeye ve mücadeleyi başarıyla yürütmeye devam eder. Kendini yenileyemezse, ya yıkılır, ya da egemen sınıfların dolaylı aleti haline gelme tehlikesiyle karşı karşıya kalır.

«Bir sosyalist Parti programını ve çalışmalarını dış ortamın değişme ve gelişmesine ve kendi iç gelişmesine ve gücüne göre daima yeniden ayarlar ve geliştirir. Bunu yapmaz da bir dönemde başarılı veya kaçınılmaz olan çalışma şekillerini, görüşleri, sloganları daha sonraki dönemde de tekrarlamak alışkanlığına düşerse, başarı başarısızlığa dönüşür. TİP şimdi, teoride ve pratikte, daha ileri bir aşamaya geçmek sorunu ve zorunluğu ile karşı karşıyadır.» (Sayı 9)

TİP, yeni aşamaya kadar başarılı bir mücadele vermiş ve «kısa zamanda sosyalist hareketin belkemiği ve öncüsü haline gelmiştir. Partinin büyük bir başarıyla yürüttüğü ve sosyalizmin birçok il ve ilçelerde kök tutmasını da sağlayan «meşruiyet mücadelesi» diyebileceğimiz bu dönem 1965 de Türkiye Büyük Milet Meclisi'ne 15 milletvekilinin seçilmesiyle büyük ölçüde kapanmıştı. Bundan sonra parti için ağırlığın daha ziyade sosyalist eğitim ve örgütlenmeye ve bilinçli sosyalist kadrolar yetiştirmeye verilmesi gereken yeni bir aşama başlıyordu. Fakat parti yönetimi bu yeni dönemin gereklerini layıkiyle yerine getiremedi. Bu du-

rum, sosyalist cephede bölünmelere, partiden kopma ve uzaklaşmalara, parti yöneticileri arasında ciddi anlaşmazlıklar çıkmasına ve giderek partinin sosyalist hareketteki toplayıcı ve öncü görevini yitirmeye başlamasına sebep olmuştur.» (Sayı 1)

Parti bugün, EMEK'in birinci sayısında tahlil edilen duruma bakarak, daha da dağınık bir haldedir. Yeni aşamaya ters düşen, bu aşamanın ihtiyaçlarını karşılayamayan her eylem, dağınıklığı daha da artırmaktadır. Parti, yukarda açıklanan durumla karşı karşıya kalma tehlikesinin eşiğindedir.

İçinde bulunduğumuz günler, aynı zamanda durumun iyice anlaşıldığı, ve bu yüzden de kurtuluş umudunun elle tutulur bir hal aldığı günlerdir. Çelişkilerin keskinliği çözüm imkânını da beraberinde getirmektedir. Çözüm elbette kendiliğinden gerçekleşmeyecektir. Partiye gecikmeden müdahale etmek lâzımdır. Bilimsel sosyalizmi benimsemiş bütün arkadaşların bu konuda elbirliğiyle çaba göstermeleri gerekir. Müdahalede gecikmek, Partinin iyice yozlaşmasına ve yukarda açıklanan tehlikelerle burun buruna gelmesine sebep olacaktır.

Partiye sahip çıkılması yolundaki sözlerimize karşılık, ama buna imkân ve ihtimal var mı, sosyalist harekette birlik ve beraberliği sağlamak artık pek güç bir iş olmadı mı, diye sorulabilir. Bu itiraz yerinde değildir. Çünkü, bir defa Partinin yeniden sosyalist kimliğine kavuşması ihtimali, daha önce de belirtildiği gibi, bugün her zamankinden daha fazladır. İkincisi, böyle olmasa bile, bu, Parti içi mücadeleden vazgeçmeyi değil, umutlar tamamiyle yokolmadıkça, daha fazla çalışmayı gerektirir.

«Bu durum karşısında Partili Sosyalist arkadaşların en yapmamaları gereken şey, «bu iş burada biter» deyip Partiden ayrılmak, ya da küsmek ve bir kenara çekilmektir. Yapılacak tek doğru iş, önümüzdeki büyük kongrede Partiyi tekrar ve daha ileri bir düzeyde Sosyalist niteliğine kavuşturmak üzere ona sahip çıkmak ve bu yönde çalışmaktır. (Sayı 11)

«TİP'in bugün bir tıkanıklık ve dağınıklık göstermesi, alması gereken aşamayı henüz alamaması TİP'ten ümit kesmek, işçi-emekçi sınıfları bilinçlendirmek, örgütlemek görevine boş vermek, bunu küçümsemek, hele bunu baltalamak için aslâ bir gerekçe olamaz. İşçi-emekçi sınıfların kendiliğinden bilinçlenmesini ve mücadelesini sosyalist bilince ve mücadeleye dönüştürme kişini ve bu amaçla da sosyalist teoriyi ve pratiği geliştirmek görevini ancak işçi-emekçi sınıfların sosyalist partisi yapar. İşçi sınıfı partisinin varlık nedeni budur. Bunun için de bütün sosyalistlerin ödevi partiyi bu görevini başaracak düzeye getirmeye çalışmaktır.» (Sayı 9)

EMEK çevresinde toplanan sosyalistlerin bu meseledeki tavrı, baştan beri Partinin kurtarılabileceği inancına dayanmıştır.

Parti içindeki, partiyi bilimsel sosyalist çizgiye yeniden kavuşturma hareketi, gittikçe güçlenerek devam etmektedir. «Bu hareket hiç şüphesiz devam edecek ve gene hiç şüphesiz bilimsel sosyalizm Partiye tekrar hakim kılınacaktır.» (Sayı 5)

Gelişmeler, EMEK'in görüşlerini ve tutumunu doğrulamaktadır. Bütün sosyalistler, Aybar grubunun teorik sapmalarının nelere yol açtığını görmüşlerdir. «Geçen kışın büyük kongrelerinde.. **teorik sorunların günlük, somut sorunları ve hareketleri nasıl etkilediğini açıklamaya çalışmıştık. O zamandan bu yana gelişen olaylar teoride, yani bilimsel sosyalizm metodu ve teorisi ile somut olayların somut tahlilinde ve bu tahlile göre tesbit edilen hareket çizgisinde yapılan yanlışların ve sapmaların partinin ve partililerin günlük somut çalışmalarını nasıl etkilediğini daha açıkca ortaya çıkarmaktadır.» (Sayı 10)**

Bu durum, Büyük Kongreler döneminin bulanık ortamını yoketmiştir. Partililerin bugün seçmekle karşı karşıya oldukları şey, akla kara gibi açıklığa kavuşmuştur. Seçim, sosyalist yol ile sosyalizmle ilgisi olmayan yol arasındadır. Tereddüt edecek hiç bir nokta kalmamıştır. Herşeyin böylece gün ışığına çıkması partinin kurtulma şansını daha da artıran bir durumdur.

Partinin bilimsel sosyalizm rayına oturması ile, sosyalist hareketi toparlamak imkânı doğacak mıdır? Buna evet cevabını vermek için bir çok sebep vardır. Şöyle ki, Partinin dinamik gücünü oluşturan Partili sosyalistlerin ve parti dışı sempatizanların etkin çabaları yeniden sağlanacaktır. Parti, sosyalist mücadeleye çok elverişli olan Türkiye ortamını bilimsel sosyalizmin ışığında değerlendirerek doğru eylemi uygulamaya başlayacaktır. Yeni aşamaya uygun çalışmalarla sosyalist hareket yeni bir hız kazanacaktır.

Elbette, olumlu gelişmelerin temel şartı, Partide Bilimsel sosyalizmi ötedenberi savunmuş olan grubun işbaşına gelmesidir. Bilimsel sosyalist ilkelerin ve eylemin partiye yeniden hakim olması, ancak başlangıçtan beri bu ilkelerin Partiye hakim olması için mücadele vermiş kimseleri Parti yönetimine getirmekle mümkün olacaktır. Doğru teori ve eylemi onu savunup mücadelesini veren insanlardan bağımsız düşünmek, yanlış bir anlayıştır.

Sosyalist hareketin seçimlerden sonra toparlanma ihtimali son derece fazladır. Bunun gerçekleşebilmesinin ilk şartı, yukarıda da belirtildiği gibi, Parti yönetimine bilimsel sosyalizmi kendisine eylem programı olarak almış Partililerin getirilmesidir. Bunca gelişmeden sonra, Partililerin bu yolda bir karar verecek lerini ummak için bütün şartlar bir araya gelmiştir. «Türkiye İşçi Partisi, sahipsiz değildir... Sosyalizmle hiçbir ilgisi olmayan davranışlarıyla Aybar grubunun bundan böyle partiyi elinde tutması söz konusu bile olamaz. Partili arkadaşların uyanık, bilinçli ve etkin çabaları ile sosyalist mücadelenin ana örgütü, sosyalist kimliğine mutlaka kavuşturulacaktır.» (Sayı 11)

Partinin seçimlerden güçlü bir şekilde çıkması, itibarını yükseltmesi bir de bu bakımdan gerekli olmuştur. Seçimlerde Parti için etkin bir şekilde çalışmayı gerektiren sebepler, bugün yakın geçmiştekinden çok daha önemlidir.

- **Partinin Seçimlerden Daha Güçlü Çıkması için,**
- **Seçim Sonrası Parti İçi Mücadelenin Başarısı için,**
- **Sosyalist Hareketin Yeni Dönemde Hızla Gelişmesi için,**
- **Sosyalist Potansiyelin Sosyalist Güce Dönüştürülmesi için,**

SOSYALİSTLER İŞ BAŞINA!

EMEK

CHP SEÇİM BİLDİRGESİ:

ÜTOPYA 1969

Ortanın Solunda halkçı ekonomi düzeninde, mülkiyet hakkı korunacaktır. Fakat bu haktan herkesin adaletli ölçülerle yararlanması sağlanacaktır ve mülkiyet hakkının kamu yararına aykırı olarak kullanılması önlenecektir. Böylelikle mülkiyet hakkının dağılışında da, kullanılışında da, adalet ve toplum yararı gözetilmiş olacaktır...

Bu düzende sermaye ile emek, geniş ölçüde, aynı topluluklarda birleşeceği, bu birleşmenin olmadığı yerlerde ise halk, yönetimde etkili olarak söz sahibi bulunacağı için, ekonomik güce dayanan sınıf ayrılıkları ortadan da kalkmış olacaktır. **(C. H. P. Seçim Bildirgesi : 17. Bölüm).**

Bu size anlattığım devlete, bütün dünya memleketlerinin kavuşmasını candan dilerim. Ne mutlu Utopia'lılara ki böyle bir devleti bulmuşlar **(Thomas More, Utopia, 1516).**

Thomas More'un 1516 yılında önerdiği toplum düzeniyle Thomas More'un içinde yaşadığı çağ, birbirlerine, beş yüz yıl uzaklıktaydı. Çağın maddî ve teknik temellinin önerilen toplum düzenini gerçekleştiremeyecek kadar ilkel oluşu, More'u, utopyacıların saflarına katmıştır. More'un da bu noktayı gördüğü, kağıda dökülmüş rüyalarına Utopia adını yakıştırmasından anlaşılmaktadır.

Her çağın, her kuşağın, her ülkenin utopyacıları olmuştur, daha bir süre de olacağa benzemektedir. Utopyacılık geleneğinin Türkiye'deki en son ve somut örneğini Cumhuriyet Halk Partisi'nin 1969 genel seçimleri için yayınladığı bildirgede görüyor ve bu bildirgeye Utopya, 1969 diyoruz. Yıllar süren yönetimi boyunca hiç birşey vaadetmeyip çok az iş yapmış olan CHP, iş yapmanın ne demek olduğunu bilmediği için olsa gerek, birşeyler vaadetmeye başlar başlamaz ipin ucunu kaçırmış ve yeni bir düzen yerine, İspanya'da şatolar kurmaya başlamıştır. Bu noktayı biraz açalım.

ÖNERİLEN DÜZENDE «TOPLUMSAL BARIŞ»

CHP seçim bildirgesini utopyalar kategorisine sokan birinci etken, emek ve sermayenin «birlik ve beraberlik» havası içinde yaşadığı, ezeli ve ebedi bir toplumsal barışın hüküm sürdüğü bir toplum düzenine duyulan özlemin hemen hemen her satırda dile getirilmiş olmasıdır. CHP seçim bildirgesinden yukarıya alınan parça, CHP'nin, toplumsal barışın gerçekleşmesi yolu olarak, «metafizik üretim ilişkileri» önerdiğini göstermektedir.

Türkiye kapitalist bir toplumdur. Kapitalist üretim biçiminde, kapitalist işverenin kullandığı sermaye, ham madde ve makinelerden meydana gelen değişmez (c) sermaye ile emekgücünün satın alınmasında kullanılan değişken (v) sermaye diye ikiye ayrılır. Birincisine «değişmez sermaye» denmesinin nedeni, üretim sürecinde herhangi bir değer değişikliğine uğramaması, ikincisine değişken sermaye denmesinin nedeni de hem kendi eşdeğerini ve hem de değişen miktarlarda bir artı-değer(s) yaratmasıdır. Bu açıdan bakıldığında, bir malın içerdiği «gerekli toplumsal emek süresi» ile ölçülen DEĞER'in dökümü (c + v + s) denkleminde yansımaktadır. «s/v» sömürme derecesini, yani artı-değer oranını, «c» ve «v» nin oranı da sermayenin içsel bileşimini meydana getirdiği için, bu içsel bileşim ne kadar yüksek olursa, artı-değer oranı aynı kaldığı sürece, kârlılık oranı da o derecede düşmektedir. Sermaye, ücretli emeğin sömürülmesiyle artı-değer getiren bir değer olduğuna, işçiyle işveren arasındaki ilişkiyi cisimleştirdiğine ve yukarıda kısaca tanımladığımız çelişkiyi barındırdığına göre, gerçek anlamıyla bir düzen değişikliği, herşeyden önce, sermayenin iç çelişkisinin çözülmesini hedef almak zorundadır. CHP'nin, geniş işçi ve emekçi kitlelerin zararına işlediği apaçık ortada bulunan kapitalist özel mülkiyetin sürdürülmesine, bankaların ve büyük ticarethanelerin özel ellerde kalmasına, bazı ufak tefek değişiklikler yapıldıktan sonra dış ticaret düzeninin olduğu gibi süregitmesine itirazı yoktur. CHP'nin savunduğu, kapitalist üretim biçiminin, devletin güdümleyiciliği altında, daha bir işlerlik kazanmasıdır. CHP'nin istediği, düzen değişikliği değil, dümen değişikliğidir. Bütün bunları göz önünde tutarak diyoruz ki, CHP seçim bildirgesinin her satırında *özlemle dile getirilen «toplumsal barış»*, önerilen ilişkiler çerçevesinde, herşeyden önce, eşyanın tabiatına aykırıdır.

ÖNERİLEN TOPLUMSAL DÜZENİ KİM KURACAK

CHP'nin seçim bildirgesini utopyalar kategorisine sokan ikinci etken, kurulması istenen toplum düzeniyle önerilen düzeni kuracağı söylenen örgütün (CHP'nin) sınıf yapısı arasındaki çelişkidir. Çözümlemeyi kolaylaştırmak bakımından, temel sınıf bölünmesini, (1) düzenin böylece süregitmesine bağlı olarak çıkarlarını sürdüren ya da geliştiren sınıflar, tabakalar ve meslek grupları; (2) düzenin böylece süregitmesinden zarar gören ve lehlerine düzen değişikliği yapılacağı söylenen sınıflar, tabakalar ve meslek grupları olarak gösterebiliriz. Bu bölünmenin egemen sınıf ve tabakalar kesimine, yani birinci kesimine, çiftçi diye nitelenen tarım burjuvazisi ve feodal beyler, tüccarlar, sanayiciler, maden sahipleri, müteahhit ve yapımcılar, son olarak da, toplumun içinden çıkıp imtiyazlı bir grup olarak münhasıran yönetmek için toplumun üstünde yer alan yüksek yöneticilerle egemen sınıfların devletle olan ilişkilerini düzenleyen avukatlar girmektedir. Bölünmenin ikinci kısmında ise, işçiler, ırgatlar, rençberler, küçük memurlar, küçük esnaf ve zanaatkârlar, öğretmenler ve sendikacılar yer almaktadırlar. Doktor, veteriner, mühendis, mimar vb. gibi, iktidarın sınıf yapısı ne olursa olsun, birer teknisyen olarak hizmetlerini sunan meslek sahipleri bu bölünmenin dışında bırakılmıştır.

Alacağı karar, çıkaracağı kanun ve uygulayacağı tedbirlerle «düzen değişikliği» ne gerçeklik verecek olan yasama organında, bu sınıf ve tabakalar, hangi oranlarda temsil edilmektedir?

CHP, 1965 genel seçimlerinde 134 milletvekili çıkarmıştır. 6 Eylül 1969 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan aday listelerinden hareket eder ve CHP'nin, 12 Ekim 1969 seçimlerinde, aynı illerden ve aynı sayıda milletvekili çıkaracağını varsayarsak, 1969 - 1973 döneminin CHP Millet Meclisi grubunda, 13 çiftçi (% 9.8); 16 tüccar, sanayici maden sahibi, müteahhit ve yapımcı (% 11.9); 49 avukat (% 36.6); 6 da yüksek yönetici (% 4,4) yer alacaktır. Bir başka deyişle, düzenin böylece süregitmesiyle çıkarlarını geliştiren

sınıf, tabaka ve meslek grupları, CHP meclis grubunun % 62.7'sini teşkil edeceklerdir. Lehlerine düzen değişikliği yapılacağı söylenen sınıf, tabaka ve meslek gruplarından sendikacılar 4 ve öğretmen - eğitimciler de 10 kişiyle temsil edilmekte, bir başka deyişle, düzenin böylece süregitmesinden en çok zarar görenler CHP grubunun ancak % 10.4'ünü meydana getirmektedirler. CHP'nin 1969 genel seçimleri aday listelerinde, baştaki varsayımları tekrarlarsak, kazanabilecek durumda bulunan işçi, ırgat, rençber, esnaf ve zanaatkâr yoktur.

Ama denebilir ki, CHP, bu seçimlerde 134'ün üstünde milletvekili çıkaracaktır. Bu iddiayı cevaplamak için, çözümlemeyi en aşırı uca götürelim ve CHP'nin 450 milletvekilliğinin 450'sini de alacağını varsayalım. Yine 6 Eylül 1969 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan aday listelerinden hareket edersek, 450 üyesinin de CHP'li olduğu bir Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde, 48 çiftçi (% 10.7); 60 tüccar, sanayici, maden sahibi, müteahhit ve yapımcı (% 13.3); 142 avukat (% 31.6); 25 de yüksek yönetici (% 5.5) bulunacak, bir başka deyişle, *temel sınıf bölünmesinin egemen sınıf ve tabakalar kesimi* % 60.1 oranında temsil edilecektir. Buna karşılık, ırgat, rençber ve az topraklı köylünün bulunmadığı, 1 işçi, 10 memur, 10 sendikacı, 6 esnaf ve zanaatkâr, 36 da öğretmen - eğitimcinin yer alacağı bir Millet Meclisi'nde, lehlerine düzen değişikliği yapılacağı söylenen sınıflar, ancak % 14 oranında temsil edilebileceklerdir.

Nasrettin Hoca'nın gölü mayalaması misali, CHP iktidara geldiği takdirde, ballandıra ballandıra anlatılan düzen değişikliğini, eski düzenin süregitmesine bağlı olarak çıkarlarını alabildiğine geliştiren sınıf ve tabakalar yapacakmış! Bu ne perhiz, bu ne lahana turşusu?

ÖNERİLEN DÜZEN NASIL İŞLEYECEK

CHP'nin düzen değişikliği önerilerini gerçekleşemeyecek hayaller kertesine çıkaran üçüncü etken, bu düzen değişikliğinin içerdiği demokrasiyi yaygınlaştırma çabalarının anti - demokratik, yani bürokratik, bir yönetim - yürütme aygıtı tarafından gerçekleştirilebileceğinin sanılmasıdır. Bu deyişe biraz açıklık getirelim.

Devletin örgütleyici faaliyetlerinin tümüne yönetim denir. Bürokrasi ve demokrasi, yönetim şekilleri olarak, devletin örgütleyici faaliyetlerinin yürütülmesi teknikleri olarak, antinomik (yani karşıt) kavramlardır. Popülizmi yeni keşfetmenin heyecanı içinde bilimsel sosyalist kavramlara da el atan CHP'liler, bürokrasiyi, bürokratlardan oluşan bir tabaka sanmakta ve memurları parti aday listelerine almamakla bürokrasinin tasfiye edilmiş olacağını düşünmektedirler. Bulanık zihinleri berraklaştırmak için söyleyelim : Bürokrasi, kapitalizme özgü bir yönetim şeklidir, *burjuva devletinin yönetim - yürütme aygıtıdır.* Bürokrasi, toplumun içinden çıkıp münhasıran yönetmek için toplumun üstünde yer alan ve giderek ona yabancılaşan bir aygıtın kapitalist toplumlarda kaçınılmaz olarak aldığı şekil, (1) emekçi halk kitlelerine karşı sorumsuzluğu ve vurdumduymazlığı, (2) imtiyazlılığı, (3) katılmaya, yani demokratikleşmeye, set çeken kapalı ve anti - demokratik bir işleyişi, (4) emekçi halk kitlelerinin yaratıcı güçlerinin körletilmesini, kağıt ve evrak girdabında boğulmasını temsil eder.

Bürokrasinin tek panzehiri, (1) bütün ekonomik ve siyasal örgütlenme kademelerindeki yöneticilerin o kademelerde çalışanlar tarafından seçilmeleri, (2) bu demokratik uygulamayı tamamlayıcı yönde, seçilen yöneticilerin, yetersiz görüldüklerinde, kendilerini seçenler tarafından görevlerinden alınabilmeleri, (3) kitlelerin artan ölçüde yönetime katılması ve herkesin yönetme yetkileri edinmesine bağlı olarak yönetilme gereğinin giderek yok olması, (4) çalışanların, seçtikleri yöneticileri sürekli olarak denetleyebilmelerini sağlamak için, rapor - toplantı uygulamalarının örgütlenmesidir.

CHP, kamu iktisadi kuruluşlarında çalışan işçilerin bu kuruluşların yönetim organlarında temsilci bulundurması dışında, bürokrasiyi tasfiye edici yönde hiçbir tedbir getirmemiş, *yeni düzeni kurmada, eski aygıtın* kaldıraç görevi görebileceğini sanma yanılgısına düşmüştür.

KIRK YILLIK ÇARIKTAN RUGAN AYAKKABI OLMAZ

Cumhuriyet Halk Partisi'nin seçim bildirgesinde yer almayan, alamayan noktaların belli başlılarını böylece gördük. Bunlar bile, bildirgeyi, «utopya» olarak nitelememiz için yetip artacaktır. Gelgelelim, yer yer öylesine maddi hatalara ve tutarsızlıklara rastlanmaktadır ki, bunları görmezlikten gelmek de mümkün değildir. Bunlara kısaca bakalım :

Bildirgenin 9. bölümünde, «İşçi haklarıyla ve sosyal güvenlikle ilgili yasaların büyük çoğunluğu CHP iktidarlarınca çıkarılmıştır.» ve 10. bölümünde de «CHP, geçmiş iktidar dönemlerinde, sosyal güvenlik yolunda ileri adımlar atmıştır.» denmekte, kırk yıllık Cumhuriyet Halk Partisi'nin «işçi babası» olarak tanıtılmasına çalışılmaktadır. «Geçmiş İktidar Dönemleri» sözünden tek - parti yönetimi kastediliyorsa, hemen söyleyelim, Ereğli kömür havzası işçilerine bazı sosyal haklar getiren bir kanunun 1921 yılında çıkarılmasından, Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'nun 1931 yılında yürürlüğe girmesine kadar geçen sürede, sosyal güvenliğe ilişkin hiçbir tedbir alınmamıştır; 1936 tarihli İş Kanunu'nun, sosyal güvenlik yerine, sosyal güvensizlik getirdiği, herkesin malûmudur; egemen sınıfların «müstakbel ve muhtemel» kârlarını da kapsayacak (tazmin edecek) şekilde uygulanan Milli Korunma Kanunu'nun kömür ocaklarına inme yaşını nasıl düşürdüğünü, ne gibi yükümlülükler getirdiğini sağır sultan duymuştur. Yok, «geçmiş iktidar dönemleri» nden, 1961-1965 dönemi kastediliyorsa, hemen belirtelim, CHP'nin başında bulunduğu Birinci Koalisyon hükümetinin programında, grev ve toplu sözleşme kanununa yer verilmemiştir; en münis sendikacıları bile çileden çıkartan 274 ve 275 sayılı kanunlar CHP iktidarlarının marifetidir; zamanın Çalışma Bakanı, CHP'nin şimdiki genel sekreteri Bülent Ecevit, Zonguldak Ereğlisi'nde 150 işçinin Morrison şirketi tarafından keyfi bir şekilde işten çıkarılmasına göz yummuş ve hatta Meclis kürsüsünden şirketin haklı olduğu yönünde bir konuşma yapmıştır. Bu ve benzeri örnekleri çoğaltmak mümkündür.

CHP bildirgesinde, grevlerin hükümet tarafından «milli güvenlik» gerekçesiyle ertelenmesine karşı çıkılmakta ve

KURTHAN FİŞEK

bunun önleneceği söylenmektedir. 1961 - 1965 dönemindeki CHP iktidarı, 21 Mayıs olaylarını izleyen sıkı yönetim döneminde ertelediği grevler bir kenara, 1963 yılında ATAŞ rafinerisinde ve 1964 yılında da Devlet Demiryollarındaki grevleri ertelemiştir. Başbakan Yardımcısı Dr. Kemal Satır, *devlet demiryollarındaki* bir grevin CHP'yi iktidardan düşürebileceğini, bu nedenle greve izin vermeyeceklerini söylemiş, erteleme haklarının tükenmesinden sonra greve gidileceğini söyleyen sendika yöneticilerine de «O zaman kanunu değiştiririz» demiştir. Herşey bir yana, hükümete grev erteleme yetkisini tanıyan kanun, 1961 - 1965 dönemindeki CHP yönetimleri tarafından çıkarılmıştır.

CHP seçim bildirgesinin 1. bölümü, «Köylü Lehine Düzen Değişikliği» başlığını taşımaktadır. Bölümün başından sonuna kadar, köylü kitlesinin içindeki sınıflaşmalara ve tabakalaşmalara bakmadan, herkese, herşey vaadedilmek - mektedir. Bu bölümde göze çarpan en önemli noktalar şunlardır. (1) devletleştirilmiş toprakların, topraksız köylülere belirli bir bedel karşılığında dağıtılması; (2) devletleştirilecek toprakların eski sahiplerine, toprakların bedelinin 10 yılda ödenmesi fakat alacağı bedeli o bölgede sanayi yatırımına yöneltecek olanlar için, bu sürenin, 5 yıla indirilmesi ve böylece, tarım burjuvazisiyle feodal toprak sahiplerinin sanayi burjuvazisi durumuna dönüşebilmelerinin kolaylaştırılması; *(3) bölümün sonunda, toprak davalarının* belirli kısa süreler içinde sonuçlandırılmasının sağlanacağı ve toprak davalarıyla ilgili masrafların büyük ölçüde kısılacağının söylenmesi, böylece, baştanberi ballandıra ballandıra anlatılan toprak düzeninin «toprak sorununu» çözmeye yetmeyeceğinin itiraf edilmesi.

Dış Politika bölümünde «ittifaklara bağlı *kalınacağı» nın, yani NATO'dan çıkıl*mayacağının, söylenmesi; Ortak Pazar'a üyeliğin varsayılması ve bütün çözümlemelerin bu varsayımdan sonrasını kapsaması; CHP'yi geniş halk kitlelerinden ayırdığı sanılan «duygu duvarı» nı yıkabilmek için, popülist çözüm ve sloganlardan başlayarak Anayasa'mızın orasının burasının kurcalanmasına kadar uzanan, bir dizi tedbirin öngörülmesi; yönetimi süresince işçi ve köylü kitlelerini ezmiş bulunan bir partinin, her nasılsa, «devrimci köylü hareketlerinin önderi» yakıştırmasına dört elle sarılması vb., CHP ve CHP'nin seçim bildirgesi hakkındaki görüşlerimizi tamamlayan ayrıntılardır.

Aslında, bu bildirgeye, «Utopya» adını verip yüceltmek yerine, «Uyutmaca» deyip yerli yerine yerleştirmek daha doğru olacaktır.

SOSY

ve İH

Ekim İhtilâli, Lenin'in Sosyalist Devrim Anlayışının Bir Gerçekleşmesidir.

KENAN SOMER

Ekim İhtilâli nedir?

Ekim İhtilâli, sosyalist devrimin Rusyadaki gerçekleşme biçimidir.

Ekim İhtilâliyle, Rusyadaki burjuva ve toprak sahipleri iktidarı devrilmiş, Bolşevik Parti yönetiminde, işçi - köylü ittifakına dayanan ve Sovyetik devlet biçimine bürünen proletarya diktatoryası kurularak, iktidar meselesi çözümlenmiştir.

Lenin'e göre, iktidara el koymak, devrimin ta kendisiydi. Gerçekten, sosyalist devrimle, *sosyalist iktisat* ve toplum düzeninin kuruluş sürecini, yani sosyalizmin siyasi ve iktisadi - toplumsal unsurlarını birbirine karıştırmamak gerektir.

Sosyalizm bir durum değil, bir harekettir. Sosyalist devrim, bu hareketin siyasi unsurunu teşkil eder. Bu bakımdan, *sosyalist devrimin, kapitalist* düzeni ortadan kaldırarak sosyalist düzeni kurmak için gerçekleştirilmesi gereken siyasi ve iktisadi dönüşümler bütünü içindeki yerini açık ve seçik bir biçimde belirlemek büyük bir önem taşır. **Sosyalist devrim, işçi sınıfının başta geniş köylü yığınları olmak üzere, müttefikleriyle birlikte, sosyalist iktisat ve toplum düzenini kurma azmiyle, devletin sınıf yapısını değiştirerek, iktidara el koyması demektir.** Öyleyse, **sosyalist devrim, bir süreç değil, bir süreç içindeki niteliksel bir sıçrama ânıdır.** Sosyalist hareketin, sosyalist iktisat ve toplum düzeninin kurulmasını gözeten devrimci mücadele sürecinin zorunlu bir uğrağıdır.

Sosyalist devrimci mücadele sürecini «saf» bir süreç olarak düşünmek de doğru değildir. Aksi halde, gerek sosyalist devrimden önce, gerekse sosyalist devrimden sonra, yani sosyalist hareketin başlıca iki aşamasında, işçi sınıfının müttefiklerinden söz etmenin hiç bir anlamı olmazdı. Örneğin, Rusyada, Ekim İhtilâliyle noktalanan sosyalist devrimci mücadele süreci içinde, savaşa ve emperyalizme karşı genel demokratik hareket, köylülerin toprak ve barış için yürüttükleri devrimci demokratik mücadele, ve sömürgeci baskı altında ezilen «yerli» Rusya halklarının milli kurtuluş hareketleri, işçi sınıfının sosyalist hareketiyle ve bu hareket öncülüğünde tek bir devrimci dalga halinde birleşmiş bulunuyordu. Ekim sosyalist devrimi, işçi sınıfının müttefikleriyle birlikte yürüttüğü *bu birleşik devrimci mücadelenin* eseridir.

Ekim İhtilâli, sadece burjuva ve toprak sahiplerinin *gerici iktidarlarını yıkmak*la kalmamıştır. Ekim İhtilâli, «iktisadi bakımdan geri» bir ülkede sosyalist devrimi gerçekleştirerek, emperyalist çağın şartları içinde sosyalist hareket için bir ayak bağı haline gelmiş bulunan dogmatik bir sosyalist devrim anlayışını da *yıkmıştır.* Özellikle II. Enternasyonal çevrelerinde yaygın ve egemen bulunan anlayışa göre, sosyalist devrimin başarı kazanması için, üretim güçlerinin sosyalist iktisat düzeninin hemen kurulmasını sağlayacak ölçüde gelişmiş, işçi sınıfının nüfus içinde çoğunluk sağlayabilecek kadar genişlemiş ve yüksek bir kültür düzeyine ulaşmış olması gerekiyordu. Başka bir deyişle, sosyalist devrimi gerçekleştirecek ülkelerin, burjuva demokratik devrimlerini tamamlamış ve kapitalizmin son derecede yüksek bir gelişme düzeyine ulaşmış ülkeler olması şarttı. *Aksi halde, sosyalist devrim* başarıya erişemez, işçi sınıfı, iktidarı eline geçirse bile, elinde tutamazdı. Lenin, Ekim İhtilâlinden sonra, Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti adlandırmasındaki sosyalist sözcüğünün, o günkü iktisat düzeninin sosyalist bir düzen olduğunu değil, Sovyetler iktidarının sosyalizmi gerçekleştirme azmini ifade ettiğini söylerken, bu anlayışın iflâsını bir kere daha ilân etmiş oluyordu. Çünkü Sovyetler iktidarının sosyalizmi gerçekleştirme azminin temelinde yatan şey, kuru bir dilek değil, sosyalist devrimin başarısıydı. «Siyasi bakımdan ileri, iktisadi bakım*dan geri» belirlemesinin* anlamı buydu. Rusya, Ekim İhtilâlinden sonra, sosyalizmin siyasi unsurunu gerçekleştirdiği, sosyalist devrimi başarıya ulaştırdığı, yani işçi sınıfı, müttefikleriyle birlikte, siyasi iktidara el koyduğu için, «siyasi bakımdan ileri», ve üretim güçleri henüz *sosyalist iktisat düzenini kura*cak kadar gelişmiş bulunmadığı için, «iktisadi bakımdan geri» bir ülke durumundaydı.

Oysaki, II. Enternasyonal çevrelerinde yaygın ve egemen bulunan sosyalist devrim anlayışına göre, sosyalizmin siyasi unsuruyla iktisadi unsuru ar*asında bir uygunluk bulunması* gerekiyordu.

Lenin'in bütün devrimci teori ve pratiği, bu anlayışa temelden karşıt bir yönde gelişmiştir. **Lenin'in sosyalist devrim anlayışı,** sosyalizmin siyasi unsuruyla iktisadi unsuru arasındaki uygunluk zorunluluğunu reddeder; ***siyasi unsura öncelik verir.***

Ekim İhtilâli, Lenin'in sosyalist devrim anlayışının bir gerçekleşmesidir.

Sosyalist devrimin ihtilâlden başka yolu yok mudur?

Bütün devrimlerin temel meselesi, iktidar meselesidir. Örneğin geçmişteki burjuva devrimlerin görevi, siyasi iktidarın burjuvazi tarafından feodallerden alınmasıydı. Sosyalist devrimin görevi de, siyasi iktidarın işçi sınıfı ve müttefikleri tarafından burjuvaziden alınmasıdır. Ama iktidardaki egemen sınıfların, siyasi iktidarı

Bu sa
«Sosyali Dev
rim ve
başlığı
yayınlan
Kenan
hazırlad
soruda
DEVRİM
kitabın
lümüdü
«100
EKİM
önümüz
larda,
YAYINE
fından
nacakt

YALİST DEVRİM

HTİLÂL

sayfalarda
yalist Dev-
ve İhtilâl»
ğı altında
lanan yazı,
n Somer'in
ladığı «100
da EKİM
İMİ» adlı
ın giriş bö-
dür.

00 Soruda
İHTİLALİ»
üzdeki ay-
, GERÇEK
NEVİ tara-
n yayınla-
dır.

gönül rızasıyla terkettikleri de tarihte görülmüş bir şey değildir. Bu yüzden, devrimlerin tarihteki klasik şekli, ihtilâl olmuştur. Yani devrimci sınıflar, eski egemen sınıfların elinden *siyasî iktidarı şiddet kulanarak*, silâhlı ayaklanmalara girişerek almak zorunda kalmışlardır. Örneğin Ekim Sosyalist Devrimi de, klâsik şeklin bir istisnası olmamıştır.

***İhtilâli öbür silâhlı ayaklan*malardan ayırdeden şey, devrimci muhtevası, yani iktidarı ve iktidarın sınıf yapısındaki değişikliği gözetmesidir.** İsyan ve hükûmet darbesi gibi öbür silâhlı ayaklanma tiplerini, bu bakıma, ihtilâlden ayırmak gerekir. İsyan, genel olarak, siyasi iktidarı, siyasi iktidarı değiştirmeği değil, ona bazı şeyler kabul ettirmeği gözetir. Ancak, mevcut iktidarın değişmesini gözetmemekle beraber, ondan ayrılmayı, yeni bir siyasi iktidar kurmayı amaçlayan isyanlar göz önünde tutulursa, özel bir ihtilâl tipinden, bir millî ihtilâlden söz edilebilir. Hükûmet darbesi ise, siyasi iktidarda zora dayanan bir değişiklik gözetmesi bakımından, ihtilâlle büyük bir benzerlik gösterir. Ama, genellikle mevcut siyasi iktidar koalisyonunu meydana getiren güçler arasında bir yer değiştirme, yeni bir hiyerarşi kurma anlamına gelen hükümet darbelerinin, iktidarın sınıf yapısını değiştirmeği gözettiği söylenemez. İktidarın sınıf yapısı derken, devletin, belirli üretim biçimlerinden birine bağlı temel sınıflardan biri ile olan organik ilişkisini düşünmek gerekir.

İhtilâl yolu, sosyalistler tarafından keşfedilmemiştir. İhtilâl, sosyalizme özgü bir özellik değildir. Örneğin muzaffer Amerikan burjuvazisi 1776 tarihli «Bağımsızlık Bildirisi»nde, halk çıkarlarına aykırı düşen eski hükûmet şeklini zor kullanarak yıkmanın, yani ihtilâlin, bütün halklar için sadece bir hak değil, aynı zamanda bir görev olduğunu ilân ediyordu.

Ama burada ihtilâl yolunu kimin keşfetmiş bulunduğunu araştırmıyoruz. Burada, sosyalist devrimin, devrimlerin tarihteki klasik şekli dışında bir yolu da olup olmadığı, başka bir deyişle, sosyalist devrimin barışçı yollardan da gerçekleşmesinin mümkün olup olmadığı üzerinde durmak istiyoruz.

Bu bakıma, her şeyden önce, siyasi iktidarı ele geçirme yolunun, her zaman ve her yerde geçerli olabilecek şekilde, tek bir formül halinde belirlenemeyeceği söylenebilir. Tek bir formül halinde belirlenebilecek şey, sosyalist devrimin «özü»dür. Sosyalist devrimin «özü», zamana ve yere göre değişmez. Ama bunun böyle olması, sosyalist devrimin her zaman ve her yerde aynı biçime bürüneceği, aynı yoldan gerçekleşeceği anlamına gelmez. Siyasi iktidarı ele geçirmenin çeşitli araçları, çeşitli yolları olabilir. Sosyalist devrimin şeklini, sosyalist devrimin gerçekleşme yolunu, yaşanan çağın genel şartları, bir ülkenin somut şartları ve millî özellikleri, devrimci durumun yoğunluk derecesi, mücadele halinde bulunan sınıflar arasındaki güç dengesi, işçi sınıfının ve burjuvazinin bilinç ve örgütlenme derecesi gibi faktörler, bir arada, belirler. Yani sosyalist devrimin barışçı ya da ihtilâlci yoldan gerçekleşme imkânı, sınıf mücadelesinin gelişme düzeyi, gerginlik derecesi, egemen sınıfların direnme gücü ve direnme şekli dahil, ülkenin iç ve dış somut durumuna bağlıdır. **Devrimci mücadele şekilleri olsun, devrimin gerçekleşme yolu olsun, mücadele halindeki sınıflardan sadece birinin seçimine bağlı bir şey değildir.** Eğer sosyalist devrimin gerçekleşme şekli sadece sosyalistler tarafından belirlenebilen bir şey olsaydı, bunun barışçı bir devrim olacağından şüphe etmemek gerekirdi. Bu sadece insani sebeplerden ötürü değil, özellikle sosyalist devrimin barışçı yollardan gerçekleşmesi işçi sınıfına büyük avantajlar sağlayacağı için böyle olurdu. Çünkü sosyalist devrimin barışçı yoldan gerçekleşmesi mümkün olursa, toplumun sahip bulunduğu üretim güçleri silâhlı bir mücadelenin ağır tahribatından kurtulur, üretim aygıtını eksiksiz ve işler bir şekilde kontroluna alan işçi sınıfı, böylece sosyalizmi en kısa sürede kuracak, ve nüfusun bütün emekçi sınıf ve tabakalarına yeni üretim biçiminin yararlarını göstererek sınıf ittifakının tabanını hızla güçlendirecek biçimde, köklü dönüşümler yapabilmek imkânını bulur.

Lenin, Iskra'yı İnceliyor

Ama mesele, sosyalist devrimin barışçı yollardan gerçekleşmesini isteyip istememekte değil, bunun nesnel şartlarının, dolayısıyla gerçekleşme imkânının var olup olmamasındadır.

Marx ve Lenin, devrimlerin tarihteki klasik şeklini, yani ihtilâli genel kural olarak kabul etmekle beraber, yaşadıkları dönemler içinde somut olarak tesbit etmiş bulundukları bazı şartlarda, sosyalizme barışçı geçişin mümkün olabileceğini düşünmüşlerdir.

Örneğin, amaca barışçı ajitasyonla daha çabuk ve daha emin ulaşmanın mümkün olduğu yerde, silâhlı ayaklanmanın bir budalalık olacağını söyleyen Marx, 1870 yılarında, İngiltere ve Amerika için, bu ülkelerde bürokrasi ve militarizmin fazla genişleyip güçlenmemiş olmasına dayanarak, barışçı bir devrim imkânını kabul ediyordu. Gerçekten, tekelcilik-öncesi kapitalizmin en müreffeh yılları

→

olan bu dönemde, İngiltere ve Amerikadaki bürokrat ve askeri aygıt, öbür kapitalist ülkelerde olduğundan daha küçük ve daha güçsüzdü. Bu durumda, burjuvazi devrimci harekete karşı şiddete baş vurmaz ve proletaryayı da şiddet kullanmağa mecbur bırakmıyabilirdi. İngilterede, işçi sınıfı güçlü bir şekilde örgütlenmişti, nisbeten yüksek bir kültüre ve nüfus için de önemli bir ağırlığa sahipti. Buna karşılık, İngiliz burjuvazisinin, anlaşmazlıkları, zora başvurmaktan çok, uzlaşma yoluyla çözmek gibi bir alışkanlığı vardı. Marx'a göre, bu şartlar içinde, sosyalist devrimin, ör*neğin üretim araçlarının İngiliz* burjuvazisinden işçiler tarafından satın alınması yoluyla, barışçı bir şekilde gerçekleşmesi mümkündü.

Lenin'e göre, devrimin barışçı bir gelişme imkânına sahip olması, tarihte son derecede nâdir ve son derecede değerli bir şeydi. «Devlet ve İhtilâl»de, burjuvaziyle koalisyon kurarak devrimi ileriye götürmenin imkânsızlığını ve iktidarın ancak ihtilâl yoluyla ele geçirilebileceğini göstermek için, askeri ve bürokratik aygıtın, İngiltere ve Amerika dahil, bütün ülkelerde son derecede büyümüş ve güç kazanmış bulunması olgusuna dayanarak, Marx'ın 1870 yıllarında vardığı barışçı geçiş imkânıyla ilgili teorik sonucun, emperyalist çağda geçerliliğini yitirmiş olduğunu yazan Lenin, Nisan - Temmuz 1917 döneminde, devrimin sosyalist evresine barışçı bir geçiş için beliren «istisnai» imkândan yararlanmağa çalışarak, «Nisan Tezleri» nde barışçı devrim fikrini ortaya atmıştır. Çünkü şubat devrimini izleyen ve 4 Temmuza kadar uzanan dönem içinde, Rus halkı o zaman en demokratik ülkelerde bile varolmayan siyasi hakları elde etmiş, bir yanda burjuvaziyi, bir yanda da işçi ve köylü yığınlarını temsil eden ikili bir iktidarın hüküm sürdüğü Rusya, dünyanın en özgür ülkesi haline gelmişti. Burjuvazi şiddete baş vuracak durumda bulunmuyordu. Barışçı geçişle ilgili parola, ancak burjuvazinin silâhlı saldırıya geçtiği «Temmuz Günleri» nden, yani barışçı devrim imkânı gerçekten ortadan kalktıktan sonra değiştirilmiştir.

Ekim İhtilâlinden sonra, bütün kapitalist ülkelerde, «bolşevizm tehlikesi» ne karşı, hiç bir açık kapı bırakmak istemeyen ve bolşevizmin sadece şiddete dayanan yönünü gören burjuvazi, sosyalist devrimci harekete karşı, polis teşkilâtını, askeri ve bürokratik aygıtı daha da genişletmek, şiddet tedbirlerini daha da güçlendirmek yolunu tuttu. Böylece, özellikle iki dünya savaşı arasındaki dönemde, sadece burjuvalar arasında değil, ciddi sosyalistler arasında da, sosyalist devrimin ihtilâlden başka yolu olmadığı şeklinde bir düşünce yaygınlık kazanmış bulunuyordu. Ama İkinci Dünya Savaşından sonra meydana gelen tarihi değişiklikler bu durumu değiştirmiştir.

İkinci Dünya Savaşından sonra, silahlı ayaklanma ve iç savaş zorunlu bir şart olmaksızın, sosyalizme barışçı yoldan geçişi mümkün kılacak yeni tarihi şartlar belirmiş bulunuyor. Sosyalist devrimin gerçekleşme yolları üzerinde düşünürken, bugün mutlaka göz önünde bulundurulması gereken bu yeni tarihi şartları başlıca üç noktada toplamak mümkündür :

1 İkinci Dünya savaşından sonra, sosyalizm tek ülke sınırlarını aşarak, bir dünya sistemi haline gelmiştir. Böylece, emperyalizm, dünyada tek başına hüküm süren bir sistem olmaktan çıkmış, sosyalizmle kapitalizm arasındaki güç dengesi, dünya çapında, değişmiştir. Bütün ülkelerin somut özel şartları üzerinde yansıyan bu yeni faktör, sınıflar arasındaki güç dengesi üzerinde sosyalist hareket yararına etkili olmakta, ve bu etki durmadan büyümektedir.

2 İkinci Dünya savaşından sonra sosyalist düşünce bütün ülkelerde büyük bir yaygınlık kazanmış, sosyalist fikirlerin çekiciliği ve sosyalizmden yana olan insanların sayısı artmış, başka bir deyişle, sosyalizm daha büyük bir maddi güç haline gelmiştir. Bu durum, bütün ülkelerde, sosyalizme geçişten yana daha geniş bir toplumsal tabanın ortaya çıkmasını sağlamış bulunuyor.

3 Gene İkinci Dünya Savaşından sonra, kapitalizmin genel buhranındaki yeni gelişmeler sonucu, bir çok kapitalist ve bağımlı ülkede, nüfusun çok büyük bir çoğunluğunun, anti - monopolist, anti - emperyalist, demokratik bir temel üzerinde, gerçek bir çıkar birliği yapabilmelerine uygun bir ortam meydana gelmiştir. Nesnel şartların zorunlu kıldığı bu birlik, sınıflar arasındaki güçler dengesinde, devrimci sınıflar yararına, burjuvazinin yönetici çevreleri üzerinde bir üstünlük imkânı yaratmaktadır.

Sosyalist devrimin barışçı yollardan gerçekleşmesi bakımından büyük imkânlar sağlayan bu yeni tarihi şartların varlığı, şüphesiz, egemen sınıfların niteliklerini değiştirdikleri, yani bundan böyle siyasi iktidarı gönül rızasıyla, isteye isteye devredebilecek bir hale geldikleri şeklinde yorumlanamaz. Böyle bir mucize olmamıştır. Ama, artık günü geçmiş üretim ilişkilerinin savunucusu durumunda bulunan gerici sınıflar üzerinde, başta işçi sınıfı olmak üzere, bütün ilerici sınıf ve tabakalar öylesine bir üstünlük imkânına sahip bulunuyorlar ki, gerici sınıflar, şiddete dayanan bir direnmenin kendi zararlarına sonuçlar vereceğini ve boşuna olduğunu anlayarak, istemeye istemeye de olsa, devrimci halka boyun eğmekten başka bir çıkar yol bulamayabilirler. Günümüzün şartları içinde sosyalist devrimin barışçı yoldan gerçekleşme imkânı buna bağlıdır. **Şartlar değiştikçe, imkânlar da değişir; barışçı devrim imkânı, azalır, ya da çoğalır.** Ama sosyalist devrimin şeklini ve sonucunu, eninde sonunda, sınıflar *arasındaki güç dengesi belirler.* Buna göre, **sosyalizme geçiş, büyük bir çeşitlilik gösterebilir. Bu arada, sosyalist devrimin barışçı yollardan gerçekleşmesi de mümkündür. Ne var ki, bunu tek mümkün yol olarak önermek, en azından, sosyalist devrimin ihtilâlden başka yolu olmadığını idia etmek kadar yanlış olur.**

İlk sosyalist devrim neden Rusyada zafer kazandı?

Sosyalist devrim, üretim güçlerinin durmadan gelişen toplumsal niteliği ile, üretim araçları üzerindeki mülkiyetin özel niteliği arasındaki çelişmenin, başka bir deyişle, kapitalist üretim biçiminin temel çelişmesinin, sınıflar mücadelesi planındaki çözüm şekli olduğuna göre, ilk sosyalist devrimin «iktisadi bakımdan geri» bir ülke olan Rusyada gerçekleşmesi, ortaya bir tartışma konusu çıkarmıştır. Çünkü, bilindiği gibi, bir zamanlar sosyalistler arasında da yaygın bulunan dogmatik anlayış çasından, kapitalizmin temel çelişmesinin çözümü, önce bu çelişmenin en keskin bir hale geldiği ileri sanayi ülkeleri için söz konusu olabilirdi.

Genel olarak Marx'da bir «kâhin» görmekten hoşlanan burjuva yazarlar, marksist-leninistler tarafından yıkılan bu anlayışa dayanarak, Ekim Sosyalist Devrimini, Marx'ın «Kehanet» ini yalanlayan bir olgu olarak değerlendirirler. Onlara göre, Marx'ın tahlilleri doğru olsaydı, ilk sosyalist devrim Rusya gibi «geri» bir ülkede değil, örneğin Almanya ya da İngiltere gibi «ileri» bir ülkede gerçekleşirdi. Böylece, burjuva ideolojisi, marksizmi «çürüten» belli başlı «kanıtlar» arasında, Ekim İhtilâline de seçkin bir yer verir.

Oysa Marx, sosyalist devrimin önce hangi ülkede gerçekleşeceği konusunda her hangi bir kahanette bulunmamıştır. Şu basit nedenle ki, Marx kâhin değil, toplumsal gelişmenin genel kanunlarını arayan ve bulan bir bilim adamıydı. Marx'ın tahlillerinden sosyalist devrimin önce hangi ülkede başlaması gerektiği konusunda iddialı sonuçlar çıkarmağa girişmek, marksizm değil, Lenin'in deyimiyle, marksizmin karikatürüdür. Marx, sadece, ömrünün sonlarına doğru, olguların tesbitine dayanarak, o zamanlar Fransadan Almanyaya kaymış bulunan devrimci hareketin ağırlık merkezinin, daha da doğuya kayma eğilimini sezmiş, sosyalist devrimin batıda değil, doğuda başlaması ihtimali üzerinde durmuştur. Doğudan maksat, Rusyaydı. Marx'da kehanete benzer bir şey varsa, o da bulunan Marx'ın gerçek düşün-

net», sosyalist devrim üzerindeki dogmatik anlayışın, «doğu»nun ekonomik gelişme ve sanayileşme düzeyi hakkında her halde yeteri kadar fikir sahibi bulunan Marx'ın gerçek düşüncesinden ne kadar uzak olduğunu gösteren kanıtlardan biridir.

Marx'ın düşüncesini emperyalist çağın şartları içinde geliştiren **Lenin'e göre sosyalist devrim bakımından asıl önemli olan şey, şu ya da bu ülkenin iktisadi gelişme durumu değil, emperyalist sistemin bütünüydü. Emperyalizm, kapitalizm'**in en yüksek gelişme aşamasıydı; ve böyle olduğu için, **sosyalizm, emperyalist sistemin bütünü bakımından mümkün bir hale gelmiş bulunuyordu**. 1914'de başlayan emperyalist savaş, bütün insanlığı, ya milyonlarca insanın ölmesi ve Avrupa uygarlığının yıkılması, ya da uygar ülkelerde siyasi iktidarın en devrimci sınıfa devredilmesi, yani sosyalist devrim arasında bir seçme zorunluluğu karşısında bırakarak, nesnel bakımdan devrimci bir durum içine sokmuştu. Böylece, sosyalist devrim de, emperyalist sistemin bütünü bakımından mümkün bir hale geldi. Çünkü sosyalist devrimin gerçekleşme şartlarından biri de, nesnel bakımdan devrimci bir durumun varlığıdır. Devrimci bir durum olmadıkça, kapitalizmin temel çelişmesi ne kadar şiddetlenmiş olursa olsun, sınıflar mücadelesi planında köklü dönüşüm beklenemez.

Emperyalist savaş şartları içinde, bütün «uygar» ülkeler için mümkün hale gelen sosyalist devrim, neden sadece Rusyada zafer kazandı? Bunun cevabı Rusyanın o zamanki özel şartlarında saklıdır. O zaman varlığı mümkün bütün tarihi çelişmelerin birikip şiddetlendiği bir ülke olan Rusya, bundan ötürü emperyalist devletler zincirinin en çürük halkasını teşkil ediyordu. Emperyalist dünyanın hem bir asır gerisinde, hem de en önündeydi. Burjuva demokratik devrimini tamamlamamış, sosyalist devrimin kapısına dayanmıştı. İki devrime birden gebeydi. Birinin tamamlanmamış oluşu, öbürünü daha da zorunlu kılıyordu.

Rusyada Sosyalist devrim, 1917 Ekiminde, zorunluydu. Mukadder değildi. Gerçekleşmesi örgütlenmiş sosyalist insanlara bağlıydı.

İŞÇİLER YILMAYACAKTIR!

Ereğli Demir - Çelik Fabrikaları'nda grev üçüncü defa başladı. Hükümetin iki kez ertelediği grev, işçilerin ikinci erteleme kararına itirazları ve Danıştay'ın bu itirazı haklı bulması sonucu yeniden başlayabilmiştir. Danıştay, Ereğli grevini «milli menfaatlere aykırı» görmeyerek hükümetin erteleme kararının iptaline karar vermiştir. Karardan sonra grevin önüne geçmek için girişilen bütün oyunlar boşa çıkmış, devrimci işçilerin direnmesi sonucu sendika, istemeye istemeye, greve gitmek kararı almıştır.

30 Eylül gecesi başlayan grev, emek - sermaye çatışmasının yoğunluğunun ve bunun işçilerin ekonomik mücadele bilincine erişmeleri yolundaki etkilerinin büyüklüğünü göstermektedir. Grev, işgal ve boykotlar artık günlük olaylardır ve gittikçe yaygınlaşıp yoğunlaşmaktadır. Bu olaylar, işçi sınıfının politik bilince eriştirilmesi mücadelesine son derece elverişli şartların yurdumuzda gittikçe daha belirgin bir şekilde ortaya çıktığını da göstermektedir.

Grevin hangi şartlar altında başladığını sendika başkanının ağzından izleyelim :

«İşveren, bundan önce yapılan müzakerelerde kabul edilen *maddeleri dahi bugün vermemek yoluna gitmektedir.* Fabrikaya asker ve jandarma doldurmak, bunları fabrikanın tel örgüsünde bulundurmak, Yüksek fırın ve bazı üniteleri askeri kordon altında tutmak, işçi arkadaşlarımızın moralini bozmaktadır. Bundan iki ay önce polisle grevi idare edenler, bugün kamyon dolusu askerin getirilmesini işçileri sindirmek, gözdağı vermek için yapmaktadırlar. Fakat işçiler yılmayacaklardır. Haklarının alınması için direnme gücümüzü sonuna kadar kullanacağız.»

Fabrikaya asker getirilmesi, bir yandan işverenin işçi hareketleri karşısındaki tedirginliğini gösterirken, öte yandan akla asker - işçi çatışması yaratılmak istendiği ihtimalini getirmektedir.

Metal - İş başkanının sözleri, ayrıca, işçilerin mücadeleleriyle gerici sendikacılığın köküne kibrit suyu serpme yolunda olduklarının bir başka işaretidir.

İşçi hareketleri, birde siyasi mücadeleye yönelirse bütün halkın kurtuluşunun en sağlam dayanakları ortaya çıkmış olacaktır.

Yaşasın İşçi Mücadelesi;

Yaşasın *Sosyalist* Türkiye!

ÖZÜR

Mehmet Selik arkadaşımız, SOSYALİZM TARTIŞMALARI dizisinde bu sayıya girmesi gereken yazısını, seçim çalışmaları dolayısiyle Ege Bölgesinde bulunduğundan, yetiştirememiştir. Dizi, gelecek sayıdan itibaren devam edecektir. Aksamadan ötürü özür dileriz.

AP SEÇİM BEYANNAMESİ:

HEDEF ANAYASA

C.H.P. den sonra Adalet Partisi de seçim beyannamesini ayrı ayrı günlerde olmak üzere üç fasılda açıkladı? Böylelikle, bildirgenin önemi ile orantılı olarak kamu oyunda yankı uyandırması sağlanmak istendi. Aslında bir aldatmaca yarışında bulunan sömürücü hakim sınıf partilerinin, bütün beyanları gibi, bildirgelerinin de gerçeğe uygunluk açısından ciddi bir önem taşımadığını sosyalistler kadar bu bildirgeleri yazanlar da bilmektedirler. Ama ne var ki, gün seçim günüdür. Yani bu çeşit partiler bakımından sömürü düzenine en iyi kılıfı seçmek, en parlak kandırmacaları bulmak yarışı günüdür? O halde bir araya gelip komisyonlar kurulacak, en fazla oy getirecek vaadler ve sloganlar bulunacaktır. A.P. bildirgesi incelendiğinde parti kurmaylarının temel ağırlığı en fazla oy getirici (veya oy kaybını engelleyici) saydıkları af meselesine verdikleri görülmektedir. Gerçi af meselesine bildirgede kısaca dokunulmuş, siyasal affın mutlaka çıkarılacağı söylenerek geçilmiştir, ama bildirgenin başında yer alan ve Anayasal düzenle ilgili olan kısmında da, geçtiğimiz ilkbaharda büyük gürültülere sebeb olmuş bulunan, meselesinin gölgesi yatmaktadır. Bu meselede ordu ile sarmaş dolaş olduğu intibaı yaratılan Adalet Partisi şimdi seçmenlerin gözünde bu leke (!)-den arınmak için, doğrudan orduya değilse de, *bürokrasinin bütün diğer müesseselerine* hücum etmektedir. Tamamiyle iyiniyetle hareket edildiği, gayenin özlü bir demokrasi yaratmak olduğu, Anayasal ilkelerin *zedelenmesinin akıldan bile geçirilmediği* her seferinde itina ile tekrarlanarak, hemen bütün teminat müesseseleri ve Anayasal ilkeler elden geçirilmekte, sonuç itibariyle, 1961 Anayasasının kuşa döndürüleceği vaadi yapılmaktadır. Bildirgeye göre, durmadan çaklak sesler çıkartarak hükümetin elini kolunu iyice serbest bırakmayan Danıştay'ın «Mamur ve müreffeh Türkiyenin» yaratılmasını engelleyen tutumuna son verilecek ve böylece müsteşar ve genel müdür atamalarına karışamaması sağlanacaktır. Hükümet bu memurları, maaşları aynı kalmak şartiyle, istediği zaman istediği göreve atayabilecek, diğer bir deyişle, yüksek memurları tam olarak sultasına almış olacaktır. Adalet Partisinin bu isteği Anayasamızın «İdarenin hiçbir eylem ve işlemi yargı denetimi dışında bırakılamaz» şeklindeki 114. maddesinin *kaldırılmasını* gerektirmekte ise de, bildirgede açık olarak buna değinilmemiştir. A.P. nin Danıştay ile ilgili niyetleri bununla bitmemektedir. Dört yıldır zaman zaman *büyük aksilikler* çıkaran Danıştay'ın bu kadarlık bir ceza ile kurtulması elbette mümkün değildir. Nitekim bir büyük kolaylık daha düşünülerek Danıştay üyelerinin, *Anayasa Mahkemesince seçilmesi* usulünün yerine, hükümetçe seçilmesi usülü yeniden diriltilmek istenmektedir. Anayasanın kuvetler ayrılığı ilkesi ve mahkemelerle *hakimlerin bağımsızlığına* ilişkin maddesi de değiştirilerek hükümetin kendi seçeceği hakimler önünde hesap vermesi gibi çok teminatlı (!) bir sistem *kurulmuş olacaktır.*

Üniversiteler için düşünülen yeni formül, Üniversitelerin özerkliği ve Üniversite mensuplarının serbestçe araştırma ve *yayın yapmalarını sağlayan* Anayasa maddelerini değiştirerek veya çiğneyerek, Başbakanın başkanlığında Üniversite mensuplarının yayınlarını ve çalışmalarını ve Üniversitelerin *idari tasarruflarını kontrol* edecek bir kurul kurmaktır. Bütün bunlara rağmen Üniversite özerkliğine dokunulmayacağı(!)da bildirgede ifade edilmektedir.

T.R.T. için, yönetim kurulunun oluşumu ile ilgili değişiklikten başka bir niyet belirtilmemektedir. Anlaşılan, «*Kompradorların memur ve müreffeh olduğu* Türkiye» ülküsüne sıkıca bağlı kimselerde, kurulacak yeni yönetim kurulunun T. R. T. deki diğer pürüzleri düzelteceğine *güvenilmektedir.*

Bu, «Anayasa düzeninin temel ilkelerini kuvvetlendirmek ve daha dengeli işletmek» adıyla sunulan teminat müesseselerine saldırı harekâtı, savcıların bağımsızlığının bahis konusu olmayacağı, ceza kanunundaki boşlukların doldurulacağı, Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun ıslah edileceği gibi vaadlerle süslenmektedir.

Adalet Partisinin değişik çevrelerden şiddetli hücumlar çekecek olan bu vaadleri ileri sürmesinin bir sebebi, yukarıda da ifade edildiği gibi, C.H.P. ve bazı eski D.P. liler tarafından kafalarda yaratılan Ordu-A.P. işbirliği amajını silmektedir. Fakat bunların yanında yer alan ve sosyalistler için önem taşıyan iki sebeb daha vardır.

Birincisi, seçim tartışmalarını *biçimsel* demokrasi sorunları üzerinde seyrettirmek, emekçi sınıflar için önem taşıyan ekonomik sorunları ikinci plana itmektir. A.P. kurmayları bildirgenin açıklanması ile birlikte bir yaylım ateşinin başlayacağını elbette hesap etmişlerdir. Onları bu ateşi bile bile göze almaya iten, kendiliğinden hareketli bir ortam olan seçim döneminde, sosyalistlerin sorunları sınıf açısından ortaya koymaları ile, tartışmaların ağırlığının doğrudan doğruya sömürü düzeni üzerine kayması korkusudur. Unutulmamalıdır ki, Adalet Partisi yalnız 1969 seçimlerine oynayan bir parti değildir. Objektif olarak fonksiyonunun esasını, sömürücü hakim sınıfların Komprador *kapitalizmine* dayanan iktidarını mümkün olduğu kadar fazla sürdürmek teşkil etmektedir.

Bu nedenle, A.P., kendi kanadının *çıkarlarını korumak için daha gerekli olan* bir politikayı, daha çok sömürücü sınıfların öteki partilerine çatmak politikasını izlemekle, yani dar anlamda politika ile yetinmemektedir. *Mücadelesinin ağırlık noktasını* sosyalistlerin de bulunduğu bir ortamın varlığını dikkate alarak, düzeni korumak esasına, yani geniş anlamda bir politik mücadele *temeline oturtmuştur. Bildirgeden* anlaşılmaktadır ki bu mücadelenin 1969 seçimlerine ait olan devresi, emekçi sınıfların hızlı bir uyanma döneminde olduğu dikkate alınarak, sınıf çelişkileri üzerindeki tartışmaların uyutulması çabasıdır.

İkinci sebep, seçimlerden sonra «İşte millî irade Anayasa düzeni üzerindeki niyetlerimizi onayladı» diyerek, teminat müesseselerini yıpratmak, onları mümkün olduğu kadar kendi işine gelen yönde işletmek, iyice serbest kalan ellerini, işçi sınıfı öncülüğündeki emekçi sınıfların bilinçlenme ve örgütlenme çabası ile bunu izleyen iktidar mücadelesine daha rahat uzatmak niyetidir. Kimsenin (A.P. seçim bildirgesi yazarları da buna dahildir) şüphesi yoktur ki, 2/3 den fazla bir çoğunlukla iktidara gelse dahi Adalet Partisi bu niyetlerinin hepsini ve hatta önemli bir kısmını bile gerçekleştiremez. Hatta gerçekleştirmeye kalkışamaz. Bir kere toplumdaki kuvvetler dengesi buna engeldir. ve A.P. nin liderî bu dengenin iyice farkındadır. Diğer taraftan, bu derecede köklü bir anayasa değişikliği için gerekli hukuki prosedürün tamamlanması Parlamentonun aylarca bu meseleler ile uğraşmasını gerektirir. (Meğerki, Almanyada Hitler devrinde olduğu gibi kestirmeden gidilerek hükümete kararname ile anayasa değiştirme yetkisi verilsin.) Bütün bunlar bilinerek yapılan hesap, teminat müesseselerinin başında «Millî irade de böyle istedi» şeklindeki bir demokles kılıcı sallıyarak onların direnme gücünü kırmaktır.

Sosyalistler, *bu saldırı harekâtı* karşısında iki yönlü bir tavır almak zorundadırlar : Bu tavrın bir tarafı, biçimsel demokrasi sorunlarının ön plana çıkarılarak, sömürü düzeni, sınıf çelişkisi gibi ana sorunların aktüel öneminin azaltılması oyununa düşmemektir. Emekçi sınıfların hızla uyandığı, politik sınıf müca-

ADİL ÖZKOL

delesi bilincinin ilk belirtilerinin kıpırdadığı bir ortamda, artık üst yapı tartışmalarının kısır döngüsüne düşmek bahse konu olamaz. Sosyalist hareketin arınma, içindeki küçük burjuva etkilerinden ve sapmalardan kurtulma dönemine girmek üzere olduğu şu sıralarda, daha gerilere dönmek düşünülemez. Bu nokta esas alındıktan ve hiç bir zaman gözden uzak tutulmadıktan sonra takınılacak tavrın ikinci yönü, Adalet Partisinin politik mücadele şartlarını iyice antidemokratik istikametlere iterek «Ne kopartırsak yanımıza kâr kalır» oyununu bozmak için kararlı olmaktır. Demokratik ortamın geliştirilmesi çabası sosyalist mücadelenin bir parçasıdır. Sosyalist mücadeleyi ikinci plana atmadan yapılacak olan, demokrasi için mücadeleden elbette vazgeçilemez. Demokratik ortamın korunması ve ileriletilmesi mücadelesinde, bütün antifaşist, liberal güçlerle, kendi bağımsız varlığımızı korumak kaydiyle güçbirliği yapılması, şüphesiz, gözönüne alınması gereken önemli bir husustur.

A.P. Seçim Beyannamesinin ekonomik, sosyal konulara ve dış politikaya ayrılan diğer kısımları yukarıda da söylendiği gibi ciddi bir önem taşımamaktadır. Zira bildirgede ne söylenirse söylensin, komprador kapitalizmine dayanan bir iktidarın neler yapacağı ve neler yapmayacağı, emperyalist etkiler ve sömürü düzeni tarafından, ana hatları itibariyle, tayin edilmiş olan bir noktadır. Şirin gözükerek oy almak çabasında bulunan bir sömürücü sınıf partisinin «Emekçileri sömürmeye devam edilecektir» demesi de beklenemez. Yapılmakta olan sömürü düzenine kılıflar uydurmak ve refah tabloları çizmektir.

- Bu kılıflar karşısında sosyalistler yutturmacıların perdesini kaldırmak, gerçekleri ortaya koyarak tek çözüm çaresini, yani sosyalist iktidar formulünü ısrarla tekrarlamak durumundadırlar.

Örneğin Milli gelir konusunda bildirgede sadece artış olduğu şeklinde bahsedilmekte milli gelirin dağılımındaki adaletsizliğe dokunulmamaktadır. Hayat yılda ortalama % 20 pahalılanır ve emekçilerin yarattığı her dört birimden üçü sömürücü hakim sınıflar tarafından gasbedilirken, sadece mili gelir artışından bahsetmek açık bir yutturmaca çabasıdır. Ve yalnızca adaletsizliğin arttığını gösterir.

Bildirgede «Petrol ihtiyacımızın milli kaynaklarla karşılanması için takip ettiğimiz politikayı izlemeye devam edeceğiz» denilerek bir taraftan zevahir kurtarılmak istenirken eski politika da seçmenlere onaylattırılarak, yabancı şirketlerin süratle artan fahiş kârları ve petrol politikamıza temel edinilen çıkarları meşrulaştırılmak istenmektedir.

Madenler konusunda kamu sektörü ile özel sektör arasındaki eşitliğin devam ettirileceği teminatı verilerek piyasa ağalarına göz kırpılmaktadır?

Diğer bir göze çarpıcı ibare de kaynaklarımızın bunları en verimli şekilde değerlendirecek ellere verileceğidir. Bu ellerden aslında hangi ellerin kasdedildiğini sosyalistler çok iyi bilmektedirler. Kasdedilen bütün değerlerin yaratıcısı emekçi elleri değil, tombul komprador elleridir.

Eğitim alanındaki vaadler de çok yaldızlıdır. Herkese okul.. Dar gelirlilere bol burs... Üniversitede tam gün çalışma gibi.. Düzenin objektif zaaflarına dört yıllık beceriksizliklerini de katarak, devletin cari harcamalarını dahi günü gününe yapamayacak hale gelmiş olan Adalet Partisinin yeni kaynaklar bularak bunları eğitime kaydırması olanağı yoktur. Zaten yeni kaynak bulunacak olsa bile bu, (yetki kanunu ile 700 milyon TL. nın özel sektöre tahsis edilmesinde olduğu gibi) ergeç patronların cebine aktarılacaktır. Hele üniversite mensuplarının özellikle tam gün çalışma konusundaki bütün vaadlere karınları toktur. Zira bilindiği gibi, Üniversiteler kanunu tasarısındaki Tam-gün hükmü, muayenehane ağası profesörlerin başını çektiği bir menfaat şebekesi tarafından bizzat A.P. liderinin de yakın bilgisi ile, budanıp atılmıştır. Eğitim bahsinde dikkat çeken bir nokta da, Dünyadaki fikir ve sanat eserlerinin Türkçeye kazandırılacağıdır? Kitap toplatmada evvelki iktidarların rekorlarını kırmış olan, dünya çapındaki sanatkârlara her eziyeti yapmayı marifet sayan, polislerine tiyatro sanatkârları dövdüren, gencecik devrimcileri öldürten bir iktidarın hemencecik kültürsever kesilmesi hakikaten güldürücüdür.

Bildirgeden anlaşıldığına göre A.P. din ve vicdan özgürlüğü vermiştir ve bundan böyle de verecektir. Demek ki, ayrılıkları şimdiye kadar yaptıkları gibi gene körüklemeye devam edeceklerdir.

«Asayişi korumaya devam edeceğini» de A.P. vaad etmektedir. Bunun anlamı yollarda eşkiyalar kol gezerken yeni Tunceli olayları yaratılacağı, yeni Demirci-oğlu'ların, yeni Cantekin'lerin yeni Özgür'lerin kanına girileceğidir.

Devam serisinin içinde ticaret politikasında gözönüne alınmış «Verimlilik», «açıklık» ve «güven» unsurlarına yine önem verileceği açıklanmıştır. *Halbuki ticaret politikası* deyince, akıla vurgunculuk, kapkaççılık, zeytinyağ ihracı rezaleti, Odalar Birliği kapışması gibi güven, verim ve açıklıkla hiç ilgisi olmayan dolandırıcılık sahneleri gelmektedir.

Dış politika konusu da yuvarlak laflardan nasibini almıştır : Bölgesel işbirliğine artan hızla devam edilecek, Kıbrıs sorunu titizlikle izlenecek, Avrupa Ekonomik Topluluğu ile sıkı ilişkiler kurulacaktır. Avrupa Ekonomik Topluluğuna (Ortak Pazar) girişimizin sanayileşmemizi büsbütün geciktirici ve Türkiye'yi tamamiyle açık bir pazar haline getirici olumsuz etkilerinden, kompradorların tatlı kârlarına gölge düşürmemek amacıyla bahsedilmeksizin geçilmiştir. Nato, barışın ve güvenliğin teminatı sayılmaktadır. Türk makamlarının sokulmadığı Amerikan üsleri, güvenliğimiz ve bağımsızlığımız üzerindeki bu kara lekeler, bahse konu edilmemiştir. Zaten 4 yıllık iktidarları süresince Adalet Partililer bu üslerin niteliğine fazla itiraz *edememişler, yalnızca bunların isimlerinin* «Üs değil tesis olduğu» şeklindeki mukni(!) iddialar ileri sürmekle yetinmişlerdir. Nato'ya bağlılık teyidinin hemen arkasında, A.P. nin içişlerine ademi müdahale prensibinden yana olduğunu belirten bir satır yer almaktadır. Bu prensibin ışığında, ikinci iktidar süresi içinde Adalet Partisi'nin dostunu düşmanını hayrette bırakarak *devlet dairelerindeki Amerikan uzmanlarını* nasıl tasfiye edeceğini, ülkemizdeki C.I.A. örgütünü nasıl kapı dışarı kovacağını ve Amerika'nın Vietnam'dan elini çekmesini nasıl savunacağını hep birlikte göreceğiz!

Bunlardan başka bildiri işsizliğin önleneceği, bölgelerarası eşitsizliğin giderileceği, yeni üniversiteler, yollar açılacağı, plân ilkeleri ışığında ağır sanayi kurulacağı gibi emekçilerin yıllardır dinledikleri ve artık yavaş yavaş niye şimdiye kadar gerçekleşmediğini ve bundan sonra ancak nasıl gerçekleşebileceğini anlamaya başladıkları vaadlerle doldur.

Siyasi huzur *deyince, yalnızca her biri* refah sarayının bir başka dairesinde keyfeden eski D.P. lilerin siyasi haklarını kas dederek, yıllarca inançları uğruna hapis yatmış fikir suçlularını aklına bile getirmeyen, milli güvenliği patronların sömürü güvenliği sayarak grevleri her yolla kırmaya ve saptırmaya kalkışan, TUBORG birası piyasaya çıkar çıkmaz biranın alkollü içki olmadığını ilân edip bir komisyoncu gibi Tuborg'un satışını arttırma telaşına düşen ve böylece yabancı sermaye ile içiçeliğini açıkça belli etmekten perva etmeyen bir sömürücü sınıf partisinin öteki benzerleri gibi sırf temsil ettiği sınıfların çıkarlarını düşüneceği ve emekçi sınıflar yararına hiçbir iş yapmayacağı, zaman geçtikçe daha açıkça ortaya çıkmakta, yığınlarca da anlaşılmaktadır.

Bu gelişmeyi hızlandırmak, biçimlendirmek ve yanlış yönlere sapmasını engellemek sosyalistlerin uyanıklığına ve mücadeledeki başarılarına bağlı bulunacaktır.

Sömürücü sınıfların partileri tarafından gerçekleştirilmesi imkânsız vaadlerden oluşan A.P. seçim bildirgesine sosyalistler :

— Değinilen sorunların, ancak işçi sınıfı partisinin öncülüğünde bütün emekçi sınıfların iktidara gelmesi ile halledilebileceğini,

— AP nin bu sorunların yalnızca son dört yıllık mirasçısı olmadığı ve temsil ettiği sınıf açısından her derdin ta baştan beri sorumlusu olduğunu,

Gözönünde tutarak karşı çıkmalı ve en önemlisi 1960 öncesinin soyut «dikensiz gül bahçesi» tartışmalarına itilmekten kaçınmalıdırlar; zira artık asıl mesele «gül üzerindeki dikenlerin» sömürücü hakim sınıfların çeşitli zümrelerine değişik etkileri değil, bahçenin asıl sahibi olan emekçilerin bahçeyi bizzat ve kendi çıkarları doğrultusunda ekip biçmeleridir.

Emperyalizmin «Beyin» Harekâtı

● Beş yazıdan beri sözünü ettiğimiz emperyalizmin yöntem değiştirmesi» olayı içinde önemli bir yeri olan, emperyalizmin ideolojik tahribatı eskisine oranla ölçüsüz derecede artmıştır. Emperyalizmin askeri işgal altında tuttuğu ya da soygunun çok açık biçimde ortada olduğu bir ülkede söyleyeceği ve söyleteceği sözlerin inandırıcılığı; herhalde, incelmiş yöntemlerle kendisine bağlı bulundurduğu bir ülkede söyleyeceklerinden azdır. Uygun bir ortamda, satılmış sendikacılar aracılığıyla devrimci potansiyeli etkisiz hale getirmek, saçma sapan teoriler icabedip devrimci kadroları bölerek devrimci örgütleri yıkmak bile mümkündür. ●

M. KUTLAY

1. BEYİN YIKAMA

«Beyin» harekâtının ilk kısmı, emperyalizmin ideolojisine ve çıkarlarına uygun tarzda, beyinlerin yıkanmasıdır. Emperyalizmin beyin yıkama işleminin temeli sahtekârlığa dayanır; kitle haberleşme araçları ya da kişisel ve doğrudan ilişkiler aracılığıyla yürütülür. İşlemin insan malzemesi; barış gönüllüleri, sarı sendikacılar, satılık yazarlar ve «bilim» adamları gibi çeşitli mesleklerden sağlanabilir. Önemli olan, seçilecek kişinin etkinliğidir.

Ateş olmayan yerden duman çıkar

Radyo, televizyon, gazeteler, dergiler gibi kitle haberleşme araçları ile yayılacak yalanları uydurma görevi, genellikle CIA ve *benzeri kuruluşlarla işbirliği halinde çalışan* haber ajanslarına verilmiştir. Emperyalizmin haber ajansları, en küçük bir sorumluluk duymadan olaylar icadetmekte pek mahirdirler. Bir süre önce «Sovyetlerin Boğazlar üzerinde yeni istekleri olduğu» yolunda bir haber uçuran ajanslar, ertesi günü haberin bizzat Sovyetler Birliği tarafından yalanlanması üzerine, özür dileme gereğini bile duymamışlardır. Bir başka örnek de, Vietnam'da öldürülen devrimcilerin sayısı üzerine yapılan yayındır. Emperyalizmin haber ajansları, hergün o kadar çok devrimcinin öldüğünü haber vermektedirler ki, rakam Vietnam'ın nüfusuna ulaşmıştır. Emperyalizmin işine gelmeyen bazı haberler veren, emperyalizmin vahşi yanlarını gösteren resimleri yayınlayan bir ajansın Vietnam şubesi yöneticilerine işten el çektirilmiştir.. Ciddi diye bilinen BBC, Vietnamlı devrimcilerin hareketlerini haber verirken «saldırı» kelimesini kullanmakta, saldırgan Amerikan uçaklarının askerden arınmış bölge üzerine bomba yağdırmasını ise «görev uçuşu» diye adlandırmaktadır.

Ateş olan yerden ise duman çıkmaz!

Tekelci kapitalist ülkelerde ve onun egemenliği altındaki ülkelerde, «görünenin ulaşamadığı yer ve zamanda» görünmez bir sansür yürürlüktedir. Basın ve diğer yayın araçlarının kapitalistlerin verdiği reklâmlarla midelerinden yakalanmış olması, «onların» isteklerine uygun olmayan şeylerin yayınlanmasını imkânsız kılmaktadır. Tekelci kapitalizm ve geri kalmış kapitalizmle basın arasında kurulan ittifak sayesinde fıkra yazarları işten atılır, taa Amerikalardan «büyük fedâkarlıklarla» ajan - yazarlar getirtilir, beyni *sulanmış yazar eskileri yüksek tirajlı gazetelerin* başköşelerinde boy gösterir, «bazı» marka otomobillerin yaptığı kazalar duyurulamaz, «bazı» sigorta şirketleri ile ilgili skandallar açıklanamaz. Bunun en son örneği, Sağlık Bakanı Vedat Âli Özkan'ın bütün sağlık örgütüne gönderdiği bir genelge ile Koç'un TAMHAYAT sigortasına hayatlarını garanti ettirmelerini tavsiye etmesi ile ilgili rezaletin ört - bas edilmesidir. Doktorlardan gelen tepkiler, «solcu» ve «ciddi» tanınan gazetelerde bile ürperti ile karşılanmıştır. Birisinde, gazetenin hileli iflâsıyla meşhur patronu TAMHAYAT sigortası ile bir komisyonculuk ilişkisi içinde olduğu için; ötekinde de Koç'tan alınan reklâmların kesilmemesi için «sigorta rezaleti» yayınlanamamıştır.

Borazancıbaşılar

Fakat saktekârlıkların en etkilisi, «bilim» adamı maskesine bürünen emperyalizmin borazancıbaşıları tarafından üniversitelerde yürütülmektedir. Borazancıların sesi, en kabaca uydurulmuş «aşağı ırklar» teorilerinden, en incelmiş «kalkınma» teorilerine kadar uzanır.

«Burjuva iktisatçılarının eserlerinde, az gelişmiş ülkeler halklarının kendi kabiliyetlerine güvensizlik duymalarına, kaderci bir tutum benimsemelerine, sosyal ve ekonomik ilerlemeyi kendilerine mal etme ehliyetinden yoksun bulunduklarına onları inandırmayı hedef tutan fikirleri yayma hususunda açık *bir arzu vardır.»* (1)

Borazancıbaşılardan Jacob Viner, geri ülkeler halklarının yeteneksiz, geri zekâlı ve aşağı ırklardan olduğunu iddia etmektedir. Fakat aşağıda göreceğimiz gibi, emperyalizm bir taraftan da, bu «geri zekâlıları» kendi ülkesine ithâl etmek için kolaylıkları arttırmaktan kendini alamamaktadır!

Yazılarımızda şimdiye dek sözünü ettiğimiz evrensel gelişmenin yer almasından, yani dünya sosyalist sisteminin ve kurtuluş hareketlerinin ortaya çıkmasından sonra, emperyalizm sahte «kalkınma» teorileri de icat etmek zorunda kalmıştır. (2)

Ama eğer kalkınma, evrensel çapta en ileri üretim güçleri seviyesine ve en gelişmiş üretim ilişkilerine ulaşmaksa, bu «kalkınma» teorilerinin gerçek adı «kalkınmama» teorileridir. (3) Adı şanı pek büyük Samuelson, kalkınmanın sanayileşmeye bağlanmasının doğru olmadığını, hattâ son yıllardaki verim artışlarının en çok tarım alanında görüldüğünü belirterek, tarımla kalkınılabileceğini iddia etmektedir! (4)

Afyonlama üstatlarından iki kafadar, Meier ve Baldwin de, sanayileşmenin gelenekleri yıktığını, toplumların mânevi değerlerinin yıkılmaması için tarıma dayanan yavaş bir gelişme izlenmesi gerektiğini savunmaktadırlar. (5)

P. T. Bauer ve B. S. Yamey'in iddiaları da pek parlaktır : «Zengin ülkelerin zenginliğinin nedeni, sanayileşmiş olmaları değildir. Sanayi ile ulusal gelir arasında bir bağlantı *yoktur. Gelişme şu beş şey sayesinde olmuştur* : Ucuz enerji kaynakları, zengin maden cevherleri, birikmiş sermaye, ustalık, teknik ve idâri yetenekler. Bunlar geri ülkelerde yoktur; o halde sanayileşmek bunların dertlerini çözmez. Sanayileşmenin ve hele hızlısının, öteki ekonomik faaliyetlerden daha hızlı bir gelişme sağlaması için bir sebep yoktur.» (6)

Yeni melodiler

Sanayileşmeye izin vermeyen bu teorileri, emperyalizmin yeni «ruhuna» pek uygun «dengeli» kalkınma» teorileri izler. Bunlara göre de, geri ülkeler, ekonominin bütün kesimlerine eşit ağırlıkla yatırım yapmalıdırlar. Tabii, kıt sermayenin bu kadar dağılmasının nasıl bir sonuç yaratacağı açıktır : Her kesimde az sermaye - çok emek kullanan geri teknoloji *ile* - ve genellikle tekelci kapitalizmin artıkları ile - donatılmış küçük çaplı sanayi işletmeleri kurulacak; bunlar, bir yandan tarıma oranla biraz daha yüksek bir verim sağlıyacaklar; bir yandan tekelci kapitalist ülkelerle rekabet etme ihtimalini ortadan kaldıracaklar; bir yandan da dağınık işçi sınıfı ve sayıca kabarık bir orta burjuvazi ile faşizme pek uygun bir sınıfsal yapı yaratacaklardır. (7) Ayrıca, küçük sanayi temeline dayanan bir üretim yapısı ile, bağımsız bir ülke olmak hemen hemen imkânsızdır. (8)

«Bilim» adamlarının propaganda görevi

Sözde «bilim» adamlarının görevleri bununla bitmez. Özellikle geri ülkelerin yetiştirdiği «burjuva» ideolojisine hizmet etme kabiliyetine» sahip olanları, kendilerini üniversitelerde genç beyinleri yıkamakla görevli hissederler! Beyin yıkama işlemleri arasında bilimsel (!) amaçlarla Amerikan propaganda filmleri göstermek, devrimci teorileri tahrif edip yanlış anlatarak saçma (!) olduklarını isbata kalkışmak, geri ülke halklarının anti - Amerikan davranışlarının yardım alan insanların aşağılık duygularından doğduğunu iddia etmek gibi ilginç faaliyetler ihmal edilemez!

Üniversiteler, aynı zamanda CIA faaliyetleri için de oldukça emniyetli yerler sayılır. 18 Kasım 1366 tarihli New York Times'da çıkan, Antropoloji Kurumu eski başkanı *Ralph A. Beals'in demecine göre, dünyanın* her yanında CIA'ya bağlı bazı istihbarat ajanları antropolojist maskesi altında çalışmaktadırlar.

Küçük işlerin adamları

Beyin yıkama, daha düşük düzeyde, Amerikalı Barış Gönüllüleri tarafından yürütülür. Gönüllülerin faaliyetleri, özellikle Afrika'da yoğunlaşmıştır. 1969 un Mart'ı başında 22 Afrika ülkesinde çoğu öğretmen olan

2639 Barış Gönüllüsü bulunmaktaydı. Bunlardan önce de, 6000 gönüllü Afrika'da görev almıştı. [9] Bunların da «beyin yıkama» görevlerine ek olarak casusluk görevleri yüklendikleri bilinmektedir. Barış Gönüllüleri'nin sayısı bir ara Habeşistan'da öyle fazlalaşmıştır ki, işleri yönetmeye başlamışlar, beğenmedikleri bir okul müdürünü görevden uzaklaştırması için hükümete baskı yapmaya kalkmışlardır.

Önemli olan sapmadır

Emperyalist «beyin» harekâtının önemli bir kısmı da, devrimci potansiyele yöneltilmiştir. Madem ki asıl sorun emperyalizmin çıkarlarına temelden aykırı olan ve emperyalizmle *onun uzantısı geri kalmış kapitalizmi* defedecek olan sosyalist devrimin yapılmamasıdır; bu yoldaki bütün çabalar baltalanmalıdır. Baltalama hareketi içinde, devrimin öncüsü işçi sınıfını bölmek, politik eylemden uzak tutmak, ekonomik bilinç düzeyinde bırakmak başta gelir. Bunun için satılık sendikacılar bulunur ve bu görevleri yerine getirmeleri için milyonlar tahsis edilir, sarı sendikalar kurdurulur.

İkinci iş, devrimci potansiyeli devrimci hareket haline getirecek emekçi örgütünün bölünmesi, ortadan kaldırılmasıdır. Bunun için de, devrimci hareketin içine ajanlar sokulur ve hareket, «işçi sınıfının ideolojik, işçi - köylü sınıflarının fiili öncülüğünde» sosyalist devrime doğru giden yolundan saptırılmaya çalışılır. Sapmanın yönü - yanı çok önemli değildir; emperyalizmin istediği sadece sapmadır. İster burjuvazi ile uzun vâdede birleşmeyi - yani devrimi falan bir yana bırakmayı - amaçlayan sosyal demokratik sapma olsun; isterse keskin devrimci görünüp devrimci postansiyeli burjuvazinin ve küçük burjuva bürokrasisinin «hâzik» ellerine, «önce ortak düşmanımıza karşı savaşalım, sonra da izin verirseniz sizinle savaşacağız» diyerek *teslim eden «demokratik (!)» sapma* olsun, emperyalizmin gözünde makbüldür. Önemli olan, emekçi örgütünün saygınlığının ve etkinliğinin yıkılmasıdır.

Sapmalara kılıf hazırlamak için devrimci teorinin yolgöstericiliği de engellenmelidir. Bunun için «yanlış - eksik - kafadan ekleme» çeviriler yapıp yayınlamak yeterlidir.

2. BEYİN GÖÇÜ

Tekelci kapitalizmin temel amaçlarından biri, geri ülkelerdeki insan gücünün ekonomik değeri, niteliği ve niceliği üzerinde belirleyici bir etkiye sahip olmaktır.

Tekelci kapitalizmin bazı ideologları, geri ülkelerin gerikalışlarını bu ülkelerin ırk olarak yeteneksiz ve geri zekâlı oluşlarına bağlarlarken; tekellerin ve onların devletlerinin, geri ülkelerden gelecek beyinlere aşırı bir istek göstermesi, sırf bu işi kolaylaştırmak için yasalarını değiştirmesi ilginçtir!

Sovyet uzmanı Rubinsky, beyin göçünü «yetenekli insanlar gurubunun yabancı bilginlere daha uygun koşullar sağlıyabilen daha gelişmiş başka bir ülkeye göçünü» ifade eden bir terim olarak tanımlamaktadır. [10] Ama sorun bu kadar basit değildir ve işe biraz derinlemesine baktığımızda, «kendilerine daha iyi koşullar sağlanan insanların vefasızlığına herşeyi bağlamanın» yanlış olduğunu görebiliriz.

Beyin göçü, bizzat tekelci kapitalizm tarafından yönetilir. Sözgelimi, ABD'nin İngiltere'den transfer olacak uzmanları arayıp bulmak için özel olarak istihdam ettiği ajanın adı William A. Douglas'tır; ama bu türden ajanların arkasında Amerikan savaş bakanlıklarının parmaklarını sezmek mümkündür. Adalet Bakanlığı, her yıl, bu bakanlıkların isteği üzerine yabancı bilginler için yüzlerce *uyrukluk belgesi yayınlar.* [11] *Amerika*, 1965 de yabancı göçmenlere karşı konmuş olan kayıtları kaldırmış ve bundan sonra Hindistan'dan 1750, Güney Koreden de 400 uzman bir yıl içinde göçetmişlerdir. Aynı ülkeler için, kayıtların kaldırılmasından önceki bir yılın rakamları sırasıyla 54 ve 52 dir. Sadece 1967'de Amerika'ya 5479 diplomalı mühendis 1423 öğretmen ve profesör, 1623 muhasebeci, 4247 hemşire, 2552 teknisyen, ayrıca onbinlerce uzman işçi göçmen olarak gitmiştir. [12]

Beyin göçü ile ilgili olarak ortaya çıkan patentler tartışması da, bize, tekelci kapitalizmin beyin göçüne neden bu kadar önem verdiğini anlama fırsatını vermiştir. Batı Al*manya'daki Amerikan elçisi George McGhee*, Mannheim Ekonomi Okulu'nda verdiği bir konferansta şunu savunmuştur. «Diğer ülkelerdeki bilginlerin Amerika'ya gitmesi ve oradaki araştırmalara katılması, bu ülkelerin yeni patentleri Amerika'dan satın almak yoluyla yüklü araştırma giderlerinden kurtulmasını sağlamaktadır.» [13]

Ama manzaranın pembeliği Bay McGhee'nin takmaya çalıştığı gözlüklerin camından ötede değildir. «Yeni patentlerin Amerika'*dan satın alınması», patenti alan ülkenin* sanayii için kesin bir bağımlılık yaratır ve ödemeler dengesinde de açıklara sebebolur. Kaldı ki, «patenti satın alabilmek» de Amerikan tekellerinin çanak yalayıcılığını yapmaya çok yakından bağlıdır.

Tekelci kapitalizm için eğitim

Geri ülkelerde eğitimle yaratılan kapasitenin, sanayileşme hızından çok daha yüksek oluşu, beyin göçünün bir nedenini oluşturmaktadır. Ama burada da, tekelci kapitalizmin parmağını sezmemek mümkün değildir. Tekelci kapitalizmin eğitim yardımı diye verdiği paraların, açılan ünevirsitelerin, sağlanan bursların yöneldiği asıl amaç; ken*di araştırma merkezlerine, kendi fabrikaları*na, kendi hastahanelerine ucuz eleman yetiştirmektir. İşin bu kısmı başarıldığı takdirde, büyük ücretlerle, kendi ülkesinde çalışma ve ilerleme olanağı bulamayan insanları çekmek kolay olabilecektir.

Bugün İngiliz sağlık örgütlerinde çalışanların % 40 ını Pakistan, Hindistan ve Antillerden gelen uzmanlar oluşturur. Fransa'da birçok Togo'lu doktor ve öğretmen, 3500 tane yüksek öğrenimli Güney Vietnam'lı vardır. Amerikan hastahanelerinin her yıl 5500 doktora ihtiyacı vardır ve Amerika'da çalışan doktorların % 28 i yabancıdır. Bunların % 90 ı geri ülkelerden gelmiştir. Amerikan üniversitelerindeki fizikçilerin % 10 u İtalya'dan sağlanmaktadır. [14] Azgelişmiş ülkelerden gelen 4000 öğretmen Amerika'da ders vermektedir. [15]

Yurtseverliğin böylesi

Gerek «beyin yıkama» cephesinde, gerekse «beyin göçü» cephesinde, emperyalizmin beyin harekâtının oldukça başarılı biçimde yürütüldüğünü görüyoruz. Beyin harekâtı, araç olarak kullanılan *orta ve küçük burjuva*zinin her fırsatta abartılan «yurtseverliğinden» büyük ölçüde yararlanmaktadır. Bu «yurtseverliktir» ki, emperyalizmin, devrimci hareketi fırtınalı denizdeki bir kayık gibi sallamasına; yetişmiş bilgin ve uzmanları gaspedip tepe tepe kullanmasına ve ideolojik propagandasını bütün dünyaya büyük bir rahatlıkla yaymasına imkân vermektedir.

---

(1) N.P. Shmelev, **Burjuva Kalkınma Teorilerinin Eleştirilmesi,** Yön, No. 169 (24 Haziran 1966), s. 9.

(2) «Zorunda kalma» fiilinin üstüne kuvvetle basmak gerekir; çünkü «borazanlar», burjuva bilim adamlarının kalkınma sorunları ile uğraşmaya başlamasını, burjuva insancıllığına bağlamaya pek heveslidirler.

(3) Tabii, kalkınmayı, - hem de «gerçek kalkınmayı» - «tam bağımsızlık ve birkaç Amerikan şirketiyle işbirlikçilerinin *elindeki ülke zenginliklerinin ulusun tümüne maledilmesi*» şeklinde tanımlayan ilginç kimseler de vardır! «Bu tanım için bak. Uluç Gürkan, **Peru : Bağımsızlık Yolunda Bir Ülke,** Türk Solu, No. 90, s. 11, sütun 2, satır 24 - 28) Sosyalist plânlamayı şart koşmadığına göre, yapılan tanımla, kalkınmanın yanından bile geçilemez.

(4) Paul A. Samuelson, **İktisat,** çev. Yorgi Demirgil, ODTÜ İdâre İlimler Fakültesi, Ankara, 1965, s. 848 - 849.

(5) Zikreden : Shmelev, a.g.e., s. 9.

(6) P. T. Baur - B. S. Yamey, **The Economics of Underdeveloped Countries,** James Nisbet and Co. Ltd. and the Cambridge University Press, London, 1957, s. 237 - 238.

(7) Geri teknikli, küçük çaplı sanayii savunanlara örnek olarak W. Röpke, A. Bohr, Murray D. Dryce, Yale Brozen, Hollis B. Chenery, Pieter Kuin, Âmiran Kurtkan, Alan B. Mountjoy, N. S. Buchanan, H.S. Ellis... in adları verilebilir.

(8) Lenin, çeşitli eserlerinde ve konuşmalarında bu konunun üzerine basmıştır. *Örnek için bak. Jozef Stalin*, **Sosyalist Ekonominin Meseleleri,** çev. M. Kabagil, Sol Yayınları, Ankara, 1967, s. 74 ve s. 82.

(9) Stanley Meisler, **«Yankee Go Home» : Peace Corps in Africa,** International Herald Tribune, 4. 7. 1969.

(10) Y. Rubinsky, **The Brain Drain - İts causes and consequences,** Moscow News, No. 7 (17 Şubat 1968), s. 6.

(11) Aynı makale, s. 6.

(12) Ronald Schiller, **Azgelişmişlerden Çokgelişmişlere Beyin Göçü,** Cep Dergisi, No. 16/2 1968, İstanbul, s. 5.

(13) Rubinsky, a. g. m., s. 6.

(14) Schiller, a. g. m., s. 5.

(15) Charles P. Kindleberger, **Economic Development,** McGraw Hill Book Com., 1965, s. 115.

"SAYILMAYIZ PARMAK İLE TÜKENMEYİZ KIRMAK İLE„

«Ölüm birşey değil çok kolay. Yeter ki ötekiler yaşasın, bellerini doğrultsunlar.» Maksim Gorki

Önce, Mehmet Cantekin'i vurdular. Bunun üzerinde biraz duralım. Gazeteler pek vermedi. Törenlerde adı pek geçmedi. Mehmet Cantekin sosyalist bir arkadaşımızdı. Bilinçli ve yürekli bir gençti. Tanıyanlar, sekiz okka çekerdi, diyorlar, yüreği. Işık Mimarlık ve Mühendislik Özel Yüksek Okulunun kapısına günlerden bir gün, «Komünistler ve Kürtler Giremez» diye yazıldı. Okulun ilerici öğrencileri bile okula alınmıyorlardı. Polis bütün şikâyetlere rağmen olayı önlemek yoluna gitmedi. Türkiye'de suç ihdas edip ceza biçen zorbalara, biraz da gülümseyerek göz kırpıldı. Sonra devrimci ve sosyalist gençler okula girmeye karar verdiler. Mehmet Cantekin hem sosyalist hem de Kürttü. Bir de asıl yüreği mangal gibiydi. O da yürüdü arkadaşlarıyla birlikte. Okuldan açılan yaylım ateşi ile karşılaştılar. Patronun kiralık adamları, yardımcıları sivil polisler ve faşist komandolar, denizden de takviye alarak durmadan ateş ettiler. Ve Mehmet Cantekin arkadaşımız vuruldu, öldürüldü.

Sonra, Mehmet Cantekin'in cenaze töreni için İstanbul'a *gelen gençler... Arkasından, her* kesin gözü önünde, güpegündüz, bir polisin tabancasından çıkan kurşunlarla polisin elinden kaçarken vurularak öldürülen Taylan Özgür, 21 yaşında, yiğit, tertemiz, hayat dolu devrimci kardeşimiz... Polis cipine atlayıp giden polis! Gazetelerde okuduk hepimiz, biliyoruz.

Ve Polis müdürlerinin demeçleri, valinin demeçleri, bakanların makanların demeçleri... *Suçluların telaşı içindeki* demeçler... Öldürülen iki genç adamın katillerini arayacağı yerde, gençlerin arkadaşlarını yakalamaya olanca gücünü harcayan polis... Suçluları ele vermemek için yalancı şahitler tutan polis... İşe karışan egemen sınıfların hizmetkârı gazeteler... Ve bulunamayan (!) suçlular...

Bütün bunlar meseleyi örtbas etmeye yetecek midir? Belki, bir süre yetecektir. Vedat'ın katili bulunamamıştır. Taksim'de ölenlerin katilleri de öyle. Polis suçluları bulmamaktadır. Bunun şüphe götürür hiç bir yanı yoktur. Suçlular ortaya çıkarılmadıkça, anayasadan, kanundan, can güvenliğinden söz etmeye imkân yoktur. Artık, namuslu insanların, direnen savaşan insanların katilleri hazırdır. Şimdi her namuslu insanın, aslında kendisini korumakla görevli olması gereken devletin polisini, bir azrail bir katil olarak görmesini, suçluları yakalamadıkça, nasıl bekleyebilirsiniz? İnsanlık dışı bir durumla karşı karşıyayız. Bu duruma karşı çıkmayanlar erdemlilikten söz edemezler.

Ölenler dövüşerek öldüler.» İnançları uğruna dövüşürken öldüler. *Halklarımın kurtuluş mü*cadelesinin bir kesiminde öldüler. Bu ölümler bizim hıncımızı bilemektedir. Bizi yıldıracaklarını sananlar, aldanıyorsunuz! Bizim mücadelemiz hayatı temsil etmektedir. Hayatı durdurmadıkça mücadelemizi durduramazsınız! Arkadaşlarımızın taşıdığı kurtuluş bayrağı yere düşmemiştir, düşmeyecektir!

Bir de, hiç unutulmasın, Dökülen bir damla kanın hesabı bile, mutlaka ama mutlaka, sorulacaktır. Kanun dışı, anayasa dışı, insanlık dışı, düşenler bunun hesabını vereceklerdir. Geçmişte örnekleri vardır, gelecekte de olacaktır.

Vedat'lar Atalay'lar, Turgut'lar, Mehmet'ler, Taylan'lar tükenmez... **«Artar, eksilmeyiz zindanlarında».** Bunun için de, bugün ne kadar ört-bas edilirse edilsin, bütün haksızlıkların hesabı fitil fitil alınacaktır!

HUKUK KURUMU DİYOR Kİ :

29 Eylül 1969.

Memlekette son zamanlardaki siyasal cinayetler serisine eklenen Üniversite öğrencisi Taylan Özgür'ün bir polis tarafından halkın gözleri önünde tabancayla öldürmesi ve cânînin hâlâ bulunamamış olması nedeniyle, Türk Hukuk Kurumu, aşağıdaki görüşlerini Halkoyuna sunmak ihtiyacını duymuş*tur :*

1839 Tanzimat Fermanının bile kabul ve ilân ettiği can güvenliğinin, hele bugünki Anayasa düzeni içinde, memleketçi ve devrimci gençlik için el'an gerçekleştirilememesi, demokrasi ve hürriyetin uğrunda attığımızı sandığımız adımların ne derece aldatıcı olduğunu göstermektedir.

Gizli Polis'in Ortaçağ zihniyetini yansıtan ve terör rejimlerini andıran bir düşünüş içinde, kendiliğinden veya aldığı gizli emirlere uyarak, görüşleri hâkim çevrelerce beğenilmeyen kişileri öldürmeğe yeltenmesi, memleketi karanlık günlere pek tehlikeli maceralara sürükler. Böyle bir tutum karşısında, gizli zabıta ajanlarının Nazi Almanyasındaki gibi daha onlarca gen*ci vurma plânına sahip olduğu yolundaki şâyiâlar, inandırıcı* bir nitelik kazanmaktadır.

Taylan Özgür'e ateş eden polisin silâh kullanmaktaki maksadının onu yakalamak olmadığı, kendisinin yaralıya el koymamasından anlaşılmaktadır. Ateş eden şâyet bir sivil idiyse, bu takdirde de, yüzlerce polis bir cinayete şâhit olmakta ve kaatil *rahatlıkla olay yerinden uzaklaşıp kendisine kimse karışmamak*tadır! Polisin, kaatili kendi arasında saklaması veya cinayete müdahale etmeyerek suçluyu yakalamaması, her iki halde de, Polisin suça katılması şeklinde yorumlanmaya elverişlidir.

Vatandaşların kaatillere karşı Polis himayesinden ümit kesmeleri, onlara, nefislerini her çare ile bizzat savunma gibi do*ğal bir hak bahşeder ki, bu hâl, kişi güvenliğinin ve tüm hu*kuk düzeninin Devletçe korunması yolundaki temel ilkeyi yok eder. Devlet kavramına ve müessesesine karşı böyle bir suikasde ise kimsenin hakkı yoktur.

Cânînin bir an önce adalete teslim edilmesi gereğine işaretle, olayı daha öncekiler gibi soğutma veya unutturma gay*retleri karşısında halkımızda, kolluk kuvvetlerine ve Devlet oto*ritesine karşı uyanabilecek güvensizliğin vahim olacak sonuçlarına dikkatleri çekmek isteriz.

TÜRK HUKUK KURUMU

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜMÜZ TUTUKLANDI

EMEK'in 10. sayısında İzmir'in Kurtuluş Yıldönümü sebebiyle yazılan ve Dünya Kurtuluş Savaşlarını konu olarak alan «Milli Kurtuluş : Ama Nasıl» başlıklı yazıdan dolayı, dergimizin yazı işleri müdürü Hüseyin ERGÜN hakkında T.C. Kanununun 142. Maddesince dava açılmış ve arkadaşımız tutuklanmıştır.

EMEK * Onbeş Günlük Sosyalist Gazete İki Haftada bir Pazartesi Günleri çıkar. Sahibi : Şaban ERİK * Genel Yayın Müdürü : Sadun AREN * Yazı İşleri Müdürü : Hüseyin ERGÜN * Yıl : 1 - Sayı 12 - Fiyatı : 150 Kuruş - 6 Ekim 1969

Yönetim Yeri : Süleyman Sırrı Sokak 2/8 Yenişehir/ANKARA - Tel 17 05 76 * P.K. 276 Bakanlıklar/ANKARA * Abone Şartları : 13 Sayı : 12,5 TL., 26 Sayı : 25,— TL., 52 Sayı : 50,— TL. İLAN : Santimi 25,— TL. Yayın İlânları yüzde 50 indirimlidir. Küçük yayın ilânları kelimesi 75 Kuruştur.

İstanbul Temsilciliği : S. Günay AKARSU Nuruosmaniye Cad. Benice Han - Cağaloğlu İstanbul * Telefon : 26 29 64 * İzmir Temsilciliği : Güner ELİÇİN, Akgerman Han 404 İZMİR * Tel : 24 986 * İstanbul Dağıtımı : Fuat BÜTE, Ankara Cad. 8 İstanbul * Tel : 27 89 49 * Dizgi ve Baskı : Baylan Basım ve Ciltevi